

Srovnání daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku na modelových příkladech

Vendula Tomanová

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Vendula Tomanová
Osobní číslo: M20314
Studijní program: B0412P050001 Finance a finanční technologie
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Srovnání daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku na modelových příkladech

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Na základě průzkumu literárních pramenů zpracujte teoretické poznatky vztahující se k dané problematice.

II. Praktická část

- Vypracujte modelové příklady výpočtu daně z příjmů fyzických osob obou států za zdaňovací období 2024.
- Proveďte porovnání daňového zatížení fyzických osob v jednotlivých zemích.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- European Tax Handbook 2023*. 34rd edition. Amsterdam: International Bureau of Fiscal Documentation, 2023. ISBN 978-90-8722-822-4.
- HNÁTEK, Miloslav. *Zcela legální daňové triky ...: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 8. vydání. Praha: ESAP, 2024. ISBN 978-80-908801-1-5.
- KRAJNÁK, Michal. *Daň z příjmů fyzických osob v České republice*. Brno: Cerm, 2022. ISBN 978-80-7623-086-6.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.
- PTÁČKOVÁ MÍŠAŘOVÁ, Petra a OTAVOVÁ, Milena. *Daň z příjmů srozumitelně*. 2. aktualizované vydání. Ostrava: Key Publishing. Ekonomie (Key Publishing), 2018. ISBN 978-807-4182-952.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Blanka Jarolímová
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 10. února 2025
Termín odevzdání bakalářské práce: 23. května 2025

L.S.

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Adriana Knápková, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku. Cílem je porovnat celkovou výši odvodů, kterou jednotlivci odvádějí státu, a to jak ve formě daně z příjmů, tak i povinného pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění.

Teoretická část je věnována dani z příjmů fyzických osob a povinným pojistným odvodům v obou státech. Krátce se zaměřuje na definici daně a její konstrukční prvky. Praktická část obsahuje čtyři modelové příklady poplatníků pro každou zemi. Mezi poplatníky jsou zastoupeni zaměstnanci i osoby samostatně výdělečně činné. Pro poplatníky jsou stanoveny roční úhrnné odvody a vypočtena efektivní daňová sazba.

Pro účely výpočtů nejsou zohledňovány měsíční zálohy – odvody jsou počítány v ročním souhrnu. Pro jednotné porovnání jsou výsledky přepočteny na české koruny dle kurzu 25,185 Kč/EUR platného k 31.12.2024. Výsledky ukazují rozdíly v daňovém zatížení napříč příjmovými skupinami a typy ekonomické činnosti v obou zemích.

Klíčová slova: daň z příjmů, fyzická osoba, efektivní daňová sazba, daňové úlevy, povinné odvody, sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění

ABSTRACT

This bachelor's thesis focuses on the analysis of the tax burden of natural persons in the Czech Republic and Slovakia. The aim is to compare the total amount of contributions paid by individuals to the state, both in the form of personal income tax and mandatory insurance contributions to social security and public health insurance.

The theoretical part is devoted to personal income tax and compulsory insurance contributions in both countries. It briefly focuses on the definition of the tax and its structural elements. The practical part includes four model case studies of taxpayers for each country, comprising both employees and self-employed individuals. For each taxpayer, the annual total contributions are calculated, along with the effective tax rate.

Monthly advances are not considered in the calculations, the contributions are assessed on an annual basis. For uniform comparison, the results are converted to Czech crowns at the Exchange rate of 25.185 CZK/EUR, valid as of 31 December 2024. The results demonstrate differences in tax burden across income groups and types of economy activities in both countries.

Keywords: personal income tax, natural person, effective tax rate, tax reliefs, mandatory contributions, social security, public health insurance

Ráda bych vyjádřila své velké poděkování paní Ing. Blance Jarolímové, za trpělivé vedení mé bakalářské práce a za poskytnutí cenných odborných rad.

Dále velmi děkuji své rodině, především mamince, za nekonečnou podporu během celé doby studia.

OBSAH

ÚVOD.....	13
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	14
I TEORETICKÁ ČÁST.....	15
1 VYMEZENÍ POJMŮ.....	16
1.1 DEFINICE DANĚ	16
1.2 FUNKCE DANÍ.....	16
1.3 KONSTRUKČNÍ PRVKY	16
2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE.....	18
2.1 POPLATNÍCI.....	18
2.2 SAZBA DANĚ	18
2.3 DAŇOVÝ ZÁKLAD.....	19
2.4 NEZDANITELNÉ ČÁSTI	20
2.5 SLEVY NA DANI A DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ	21
2.6 ZPŮSOB ODVODU DANÍ	23
2.7 METODIKA VÝPOČTU DANĚ Z PŘÍJMU FO	25
3 POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	26
3.1 POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	26
3.2 VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	29
4 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA SLOVENSKU.....	31
4.1 POPLATNÍCI.....	31
4.2 SAZBA DANĚ	31
4.3 DAŇOVÝ ZÁKLAD.....	32
4.4 NEZDANITELNÉ ČÁSTI	34
4.5 DAŇOVÉ BONUSY	35
4.6 ZPŮSOB ODVODU DANÍ	37
4.7 METODIKA VÝPOČTU DANĚ Z PŘÍJMU FO	38
5 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ NA SLOVENSKU	40
5.1 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	40
5.2 VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	41
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	43
6 MODELOVÉ VÝPOČTY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB A ODVODŮ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	44

6.1	VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ – NÍZKOPŘÍJMOVÝ ZAMĚSTNANEC S OSTATNÍMI PŘÍJMY	44
6.1.1	Výpočet daňového zatížení v ČR	45
6.1.2	Výpočet daňového zatížení na Slovensku	46
6.1.3	Komparace výsledků	49
6.2	VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ – ZAMĚSTNANEC S RODINOU A PRŮMĚRNÝMI PŘÍJMY	51
6.2.1	Výpočet daňového zatížení v ČR	51
6.2.2	Výpočet daňového zatížení na Slovensku	54
6.2.3	Komparace výsledků	57
6.3	VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ – OSVČ S PŘÍJMY Z NÁJMU	60
6.3.1	Výpočet daňového zatížení v ČR	60
6.3.2	Výpočet daňového zatížení na Slovensku	63
6.3.3	Komparace výsledků	65
6.4	VÝPOČET DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ – OSVČ S NADSTANDARDNÍMI PŘÍJMY	68
6.4.1	Výpočet daňového zatížení v ČR	68
6.4.2	Výpočet daňového zatížení na Slovensku	71
6.4.3	Komparace výsledků	73
7	CELKOVÉ SROVNÁNÍ.....	75
	ZÁVĚR.....	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
	SEZNAM OBRÁZKŮ	87
	SEZNAM TABULEK.....	88
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	89

ÚVOD

Daňové zatížení fyzických osob představuje významný faktor ovlivňující hospodářský růst a rozvoj státu. Výše daní odváděných do státního rozpočtu má přímý dopad na veřejné výdaje a investice, čímž se odráží i na celkové kvalitě života obyvatel. Rozdíly v daňovém zatížení mohou ovlivnit motivaci k podnikání, jeho udržitelnost a zároveň přispívat k rozhodování o migraci obyvatel mezi jednotlivými státy.

S ohledem na společnou historii, jazykovou blízkost a vysoký stupeň ekonomické a kulturní provázanosti České republiky a Slovenska je migrace mezi těmito dvěma zeměmi pravděpodobnější než například směrem do Rakouska nebo Polska. Právě z těchto důvodů je srovnání daňového zatížení v těchto dvou zemích relevantní a aktuální.

Tato práce se zaměřuje na komparaci celkového daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku, přičemž do výpočtů je zahrnuto nejen zdanění příjmů, ale také povinné pojistné na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Porovnání je provedeno na základě modelových příkladů fyzických osob s rozdílnou výší příjmů, a to jak ze závislé činnosti, tak ze samostatné výdělečné činnosti. Při výpočtech jsou rovněž zohledněny zákonné slevy na dani a daňově uznatelné odpočty. Veškeré informace a výpočty vycházejí z legislativního stavu platného pro rok 2024.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je analýza a porovnání celkového daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku. Důraz je kladen nejen na samotnou daň z příjmů, ale také na povinné odvody na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Úkolem práce je zjistit, jak odlišná legislativní prostředí ovlivňují výši odvodů u různých typů poplatníků, a tím i jejich čistý příjem.

Metodami použitými ke zpracování práce jsou rešerše odborné literatury, daňových zákonů platných k 31.12.2024 a veřejně dostupných zdrojů, analýza daňových a odvodových systémů obou zemí a závěrečná komparace výsledků výpočtů na základě modelových příkladů.

Teoretická část práce se zaměřuje na definici a konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob a popisuje specifika daně z příjmu fyzických osob a povinného pojistného v obou sledovaných státech.

V praktické části práce jsou provedeny výpočty daňového zatížení fyzických osob a následná komparace těchto výsledků. Výpočty jsou provedeny na čtyřech modelových příkladech osob s různou výší příjmu a rodinnou situací, přičemž se jedná o zaměstnance i osoby samostatně výdělečně činné. Pro každého modelového poplatníka jsou stanoveny roční daňové a pojistné odvody a následně vypočtena efektivní daňová sazba (podíl celkových odvodů na hrubém ročním příjmu). Výsledky jednotlivých příkladů jsou porovnány a dále analyzovány.

Příklady byly vybrány tak, aby bylo možné pozorovat některé odlišnosti v daňových systémech obou zemí a porovnat rozdíly celkového daňového zatížení u poplatníků v různé příjmové, či rodinné situaci s hlavními příjmy pocházejícími buď ze zaměstnání, nebo ze samostatné činnosti.

Pro zjednodušení není brán ohled na měsíční zálohy na daň – stejně jako povinné platby sociálního a zdravotního pojistného bude počítána úhrnem za jeden kalendářní rok. Přepočet na Kč bude proveden dle kurzu 25,185 Kč/EUR platného k 31.12.2024 zveřejněného ČNB.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMŮ

1.1 Definice daně

Ptáčková Mísařová a Otavová (2018) daň definují jako povinný, zákonem stanovený a nevratný příspěvek do veřejného rozpočtu – státního nebo komunálního. Kubátová (2018) zdůrazňuje, že odvedené daně nefinancují konkrétní záměr, ale stávají se součástí veškerých příjmů daného rozpočtu a jejich výběr probíhá jak pravidelně, tak i nepravidelně při konkrétních událostech.

1.2 Funkce daní

Pitner (2016) označuje **fiskální funkci**, tedy naplňování veřejného rozpočtu, za primární funkci daní.

Kubátová (2018) zmiňuje úlohy **alokační funkce**: přesun finančních prostředků do oblastí nedostatečně financovaných trhem (např. do školství, zdravotnictví), odčerpávání prostředků z oblastí s jejich nadbytkem (např. pomocí vyššího zdanění) a motivace občanů i firem do žádoucích investic (pomocí daňových úlev).

Redistribuční funkce usiluje o snížení rozdílů v životních poměrech mezi bohatšími a chudšími díky snaze o spravedlivé přerozdělování důchodů (Kubátová, 2018).

Stabilizační funkce cílí na zmírnění výkyvů v ekonomice, a to z důvodu udržení stabilních cen a zaměstnanosti (Kubátová, 2018).

Úkolem **stimulační funkce** je ovlivňovat chování a investice ekonomických subjektů – buď pomocí pobídek ve formě daňových úlev na objekty, které chce stát podporovat, nebo skrze vyšší zdanění na aktivity, které nejsou žádoucí (Pitner, 2016).

1.3 Konstrukční prvky

Daňovým subjektem je každá fyzická nebo právnická osoba, která je povinna odvádět jakýkoliv druh daně. Rozlišujeme zde poplatníky, kteří odvádějí daň ze svých příjmů či majetku a plátce, kteří daň (například DPH) vybírají od jiných osob a následně ji odvádějí státu (Finanční správa, 2024).

Daňový objekt dělíme dle způsobu výběru na daně přímé (např. daň z příjmu, majetkové daně) a daně nepřímé (např. DPH, spotřební daň) - u přímých daní je poplatníkem a plátcem stejná osoba, zatímco u nepřímých daní se tyto role liší (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Daňový základ je nezbytný pro samotný výpočet daně. Dle Vančurové (2021) se jedná o předmět daně, který je snížen o příjmy osvobozené od daně a nezdanitelné části základu daně a dále se snižuje o uznané daňové výdaje a výdaje vynaložené na dosažení příjmů.

Daňová sazba slouží k určení daňové povinnosti. Podle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2018) může být stanovena jako absolutní (např. pevnou částkou za objemovou jednotku) nebo relativní (procentem ze základu). Vančurová a Láchová (2018) uvádí další dělení dle typu daňového objektu či subjektu na sazbu jednotnou (stejná pro všechny objekty daně) a diferencovanou (dle objektu daně se může lišit – např. DPH).

Způsob **výpočtu daně** stanovuje přesný návod na výpočet daňové povinnosti konkrétního daňového poplatníka. Obecně se daň vypočítává pomocí součinu daňové sazby a základu daně (v případě výpočtu daně z příjmu fyzických osob).

Zdanění obvykle probíhá ve stanovených **zdaňovacích obdobích**, která se mohou lišit – u přímých daní se jedná o kalendářní rok, u nepřímých například o kalendářní měsíc, nebo čtvrtletí (Vančurová a Láchová, 2018).

Osvobození od daně představuje zákonnou úpravu, kdy se specifické transakce, příjmy nebo majetek nezdaňují, ačkoliv by za běžných okolností spadaly do základu daně.

Odpočty jsou nástrojem, pomocí něž lze zohlednit specifické výdaje nebo situace daňového poplatníka. Vančurová (2021) uvádí, že odpočty jsou stanoveny konkrétní pevnou částkou, odvozením od konkrétního parametru, nebo jsou dány procentem pro uplatnění odpočtů od základu daně a pro jejich uplatnění je potřeba doložit, že byly splněny všechny podmínky dané zákonem.

Slevy na dani se odečítají od vypočtené základní částky daně z příjmu a mají tak přímý vliv na konečnou výši daně (Vančurová, 2021).

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE

Daň z příjmů fyzických osob se v roce 2024 podílela na celkových příjmech státního rozpočtu téměř 8,6 %, což odpovídá částce 168,8 mld. Kč (Ministerstvo financí ČR, 2025). Jedná se o přímou daň ukládanou jednotlivcům na základě jejich dosažených příjmů za zdaňovací období. Právně ji upravuje především zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

2.1 Poplatníci

Dle § 2 ZDP dělíme poplatníky daně z příjmů fyzických osob na daňové rezidenty a daňové nerezidenty:

Jako **daňový rezident** je definován takový poplatník, který má povinnost odvést daň z příjmů pocházejících z území České republiky a stejně tak i z příjmů pocházejících ze zahraničních zdrojů. Takový poplatník má neomezenou daňovou povinnost. Za daňového rezidenta se považuje ten, který má na území České republiky trvalé bydliště nebo se zde zdržuje po většinu roku (tedy alespoň 183 dní) (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Jako **daňový nerezident** je definován takový poplatník, který má povinnost odvést daň pouze z příjmů pocházejících z území České republiky. Takový poplatník má omezenou daňovou povinnost. Za daňového nerezidenta se považuje ten, který na území České republiky nemá trvalé bydliště, obvykle se zde nezdržuje, pobývá zde méně, než 183 dní během roku, zdržuje se zde za účelem léčby či studia, nebo je za něj považován na základě mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění (přestože splňují některé z kritérií pro daňové rezidenty) (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

2.2 Sazba daně

Podle zákona o daních z příjmu dle § 16 existují od roku 2021 v České republice dvě nominální daňové sazby – 15 % a 23 % (Krajňák, 2022). Sazba 23 % se aplikuje pouze na tu část základu daně, která v daném kalendářním roce přesáhne 36násobek průměrné mzdy (Marková, 2024).

Pro rok 2024 byl 36násobek průměrné mzdy v ČR stanoven na částku 1 582 812 Kč (jedná se o hraniční částku, nad jejíž limit se aplikuje progresivní daňová sazba (23 %)), průměrná mzda v ČR v roce 2024 činila 43 967 Kč (Kurzy.cz, 2024).

2.3 Daňový základ

Dle zákona o daních z příjmu § 23 je základ daně definován jako rozdíl mezi příjmy a výdaji (náklady). Přičemž je potřeba respektovat jejich věcnou a časovou souvislost. Mezi příjmy se nezahrnují ty, které jsou od daně osvobozeny, nebo nejsou jejím předmětem (Marková, 2024).

U poplatníků, kteří vedou účetnictví, se základ daně zjišťuje z výsledku hospodaření. Pro poplatníky, kteří účetnictví nevedou vůbec nebo vedou daňovou evidenci, se základ daně stanovuje z rozdílu mezi příjmy a výdaji (Marková, 2024).

Daňový základ příjmů fyzických osob je tvořen součtem dílčích základů daně dle daného druhu příjmu. Těmi jsou (Hnátek, 2024):

§ 6 ZDP Příjmy ze závislé činnosti (hrubá mzda),

§ 7 ZDP Příjmy ze samostatné činnosti,

§ 8 ZDP Příjmy z kapitálového majetku,

§ 9 ZDP Příjmy z nájmu,

§ 10 ZDP Ostatní příjmy.

Každý ze zmíněných příjmů má vlastní zákonitosti zdanění a je třeba z nich platit jiné odvody. Například povinné sociální a zdravotní pojištění se platí pouze z příjmů ze závislé a samostatné činnosti. U některých druhů příjmů je možné si odpovídajícím způsobem odečíst výdaje. (Hnátek, 2024)

§ 7 ZDP Příjmy ze samostatné činnosti (Marková, 2024):

- výdaje lze uplatnit reálné ve skutečné výši, které byly prokazatelně vynaloženy na výkon samostatné činnosti,
- nebo procentem z příjmů dle druhu vykonávané činnosti dle odstavce 7:
 - 30 % z nájmu majetku, který byl zařazen do obchodního majetku (maximálně do 600 000 Kč),
 - 40 % z jiných druhů příjmů vyjma podílů společníka v.o.s. a komplementářů k.s. na zisku a autorských příjmů dle odstavce 6 (maximálně do 800 000 Kč),
 - 60 % ze živnostenského podnikání (maximálně do 1 200 000 Kč),

- 80 % ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a řemesla (maximálně do 1 600 000 Kč).

§ 9 ZDP Příjmy z nájmu (Marková, 2024):

- výdaje z příjmu z pronájmu lze uplatnit reálné prokazatelně vynaložené ve skutečné výši,
- nebo 30 % z příjmů (maximálně ve výši 600 000 Kč).

§ 10 ZDP Ostatní příjmy (Marková, 2024):

- jedná se o příjmy z příležitostně vykonávaných činností nebo příležitostného pronájmu movitých věcí,
- pokud tyto příjmy za zdaňovací období nepřekročí částku 50 000 Kč, jsou od daně osvobozeny (nesmí se však jednat o podnikatelský příjem),
- na příjmy ze zemědělství, vodního a lesního hospodářství, které nejsou podnikatelského charakteru lze uplatnit stejné výdaje procentem (80 %), jako v případě samostatné činnosti dle § 7,
- v ostatních případech je základem daně příjem snížený o prokazatelné výdaje na dosažení takového příjmu.

2.4 Nezdánitelné části

Základ daně u daní z příjmů fyzických osob je snížen o nezdanitelné části základu daně dle § 15. Snížen je například o:

Hodnotu bezúplatného plnění

Bezúplatné plnění je možno poskytnout územním samosprávním celkům, jako jsou obce nebo kraje, a také organizačním složkám České republiky, dále je možno podpořit neziskové organizace (např. za účelem financování vzdělání, kultury, na policii či požární ochranu, na podporu mládeže, na ochranu zvířat, ekologické účely, a podobně) a fyzické osoby s bydlištěm na území ČR, které například poskytují zdravotní služby, provozují školská zařízení nebo útulky pro zvířata (Hnátek, 2024).

Bezúplatné plnění se odečítá, pokud v daném roce jeho celková hodnota přesáhne 2 % základu daně, nebo se jedná o částku ve výši alespoň 1 000 Kč (Hnátek, 2024).

Celkem je možnost odečíst maximálně 30 % ze základu daně (Finanční správa, 2025).

Jako bezúplatné plnění pro zdravotnické účely je jeden odběr krve nebo jejích složek oceněn na 3 000 Kč, odběr orgánu od žijícího dárce je oceněn na 20 000 Kč a odběr krvetvorných buněk je také oceněn částkou 20 000 Kč (Marková, 2024).

Zaplacené úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru na zajištění bytové potřeby

Úroky si může odečíst pouze účastník úvěrové smlouvy – v případě, že je součástí úvěrové smlouvy více zletilých jedinců, úroky si uplatní pouze jeden z nich, nebo všichni rovným dílem (Marková, 2024).

Úhrnná roční částka úroků snižujících základ daně se liší podle data nabytí nemovitosti, nebo získání povolení ke stavbě (Česká spořitelna, 2023):

- při splnění podmínek do 31.12.2020 lze odečíst maximálně 300 000 Kč dohromady u všech poplatníků, kteří sdílejí jednu společnou domácnost,
- při splnění podmínek od 1.1.2021 lze odečíst maximálně 150 000 Kč dohromady u všech poplatníků, kteří sdílejí jednu společnou domácnost.

Zaplacené příspěvky na produkty spoření na stáří

Vztahuje se na (Marková, 2024):

- penzijní připojištění se státním příspěvkem, penzijní pojištění nebo doplňkové penzijní spoření,
- soukromé životní pojištění,
- dlouhodobý investiční produkt,
- pojistné na pojištění dlouhodobé péče.

Maximální odčitatelná částka ze všech těchto produktů v úhrnné výši činí 48 000 Kč za zdaňovací období (Krajňák, 2022).

2.5 Slevy na dani a daňové zvýhodnění

Od vypočítané daně lze na základě § 35, § 35ba, § 35bb, § 35c zákona o daních z příjmů odečíst daňové slevy a výslednou daňovou povinnost snížit (Krajňák, 2022).

Sleva na poplatníka

Všechny fyzické osoby (včetně důchodců pobírajících starobní nebo invalidní důchod a studentů) v České republice se zdanitelnými příjmy mohou využít základní slevu na poplatníka, která byla pro rok 2024 stanovena na 30 840 Kč ročně (Hnátek, 2024). V případě zaměstnanců se obvykle uplatňuje jedna dvanáctina této částky každý měsíc (2 570 Kč) – lze uplatnit pouze u jednoho zaměstnavatele a za předpokladu, že zaměstnanec podepsal prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (Seyfor, 2025). Slevu na poplatníka si mohou uplatnit také daňoví nerezidenti (pouze na příjmy z ČR) a cizinci – daňoví rezidenti na veškeré své příjmy (alespoň 90 % z nich musí pocházet z ČR) (IRS Czech, 2024).

Sleva na manžela

Poplatník má právo uplatnit slevu ve výši 24 840 Kč ročně na manžela či manželku, žijící s ním ve společné domácnosti s vyživovaným dítětem do tří let věku a nemající vlastní příjem přesahující 68 000 Kč za zdaňovací období. Tato sleva se zdvojnásobuje v případě, že je manželovi/ manželce přiznán nárok na průkaz ZTP/P (Krajňák, 2022; Marková, 2024).

Pokud podmínky pro uplatnění slevy na manžela nejsou splněny po celé zdaňovací období, bude výše slevy poměrně zkrácena podle počtu měsíců, v nichž byly podmínky splněny (Krajňák, 2022).

Do vlastního příjmu manžela/ manželky nejsou započítávány například sociální dávky, dávky a příspěvky na péči, státní příspěvky a podpora na některé penzijní a finanční produkty a stipendium poskytnuté za účelem soustavné přípravy na budoucí povolání (Marková, 2024).

Sleva na invaliditu

Poplatník s přiznaným důchodem pro první nebo druhý stupeň invalidity, má nárok na základní slevu na invaliditu 2 520 Kč ročně. V případě, že byl poplatníkovi přiznán důchod pro třetí stupeň invalidity, získává nárok na uplatnění rozšířené slevy na invaliditu ve výši 5 040 Kč ročně. Poplatník s nárokem na průkaz ZTP/P má možnost si uplatnit slevu ve výši 16 140 Kč ročně (Krajňák, 2022).

Daňové zvýhodnění na děti

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě/ děti může poplatníkovi přinést i daňový bonus, pokud nárok na něj převyšuje daňovou povinnost (Hnátek, 2024).

Výše daňového zvýhodnění se liší podle počtu, respektive pořadí dětí (Hnátek, 2024):

- 15 204 Kč ročně (1 267 Kč měsíčně) za první dítě,
- 22 320 Kč ročně (1 860 Kč měsíčně) za druhé dítě,
- 27 840 Kč ročně (2 320 Kč měsíčně) za třetí a každé další dítě.

Nárok na daňový bonus vzniká pouze těm poplatníkům, kteří za dané zdaňovací období dosáhnou příjmů ze zaměstnání nebo podnikání nejméně ve výši 6násobku minimální měsíční mzdy (Seyfor, 2025).

Nárok na daňové zvýhodnění se může uplatnit na vyživované dítě do doby, než dosáhne zletilosti, případně až do 26 let v případě, že studuje střední nebo vysokou školu (Krajňák, 2022).

Sleva na zaměstnance se zdravotním postižením

Tuto slevu mohou uplatnit především právnické osoby, ale nárok na ni mají i fyzické osoby, pokud zaměstnávají osoby se zdravotním postižením. Výše slevy činí až 18 000 Kč ročně za každého zaměstnance se zdravotním postižením a až 60 000 Kč ročně za zaměstnance s těžším zdravotním postižením. Výše slevy se odvíjí od průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců. Pokud tedy zaměstnanec nepracoval po celé zdaňovací období nebo pracoval na zkrácený úvazek, sleva se přiměřeně krátí podle jeho odpracovaných hodin (Illetško, Děrgel a Pelcl, 2023).

2.6 Způsob odvodu daní

Daňový systém v České republice ukládá povinnost odvádět daně na základě platných právních předpisů. Způsob, jakým jsou daně odváděny, závisí na typu daně, postavení plátce a charakteru konkrétní zdanitelné skutečnosti.

Roční zúčtování

Zaměstnavatelé zaměstnancům během roku každý měsíc ze mzdy sráží a odvádí zálohu na daň z příjmů. Tato odvedená daň nemusí být definitivní a zaměstnanec může do 15. února následujícího roku písemně požádat svého zaměstnavatele o roční zúčtování daňových záloh. Díky tomuto zúčtování si zaměstnanec může uplatnit nezdanitelné částky a slevy na dani, které během roku nelze - např. zaplacené úroky z úvěru na bytovou potřebu, sleva na manželku, poskytnuté dary, příspěvky na produkty spoření na stáří a pojištění dlouhodobé

péče. Pro zohlednění těchto položek musí zaměstnanec zaměstnavateli doložit veškeré potřebné dokumenty – např. darovací smlouva, potvrzení od banky ohledně výše úroků, potvrzení od pojišťovny atd. V případě, že je zjištěn přeplatek, je navrácen zaměstnanci. V případě zjištěného nedoplatku zaměstnanec zpětně nic nedoplácí – roční zúčtování se vždy provádí v jeho prospěch. Zaměstnanec, který má povinnost podat daňové přiznání, nebo se rozhodne ho podat dobrovolně, nežádá o roční zúčtování (Hnátek, 2024).

Daňové přiznání

Povinnost podat daňové přiznání má obecně každá fyzická osoba, která nepobírá příjmy ze závislé činnosti a zároveň během zdaňovacího období dosáhla hrubých příjmů vyšších než 50 000 Kč ze samostatné činnosti, nájmu, kapitálového majetku nebo ostatních – do těchto příjmů se nezapočítávají příjmy osvobozené a ani ty, které již byly zdaněny srážkovou daní u zdroje (Hnátek, 2024).

Fyzická osoba musí daňové přiznání podat i v případě, kdy její příjmy sice nebyly vyšší než 50 000 Kč, ale naopak došlo k daňové ztrátě (ze samostatné činnosti nebo pronájmu) - v následujících pěti letech, nebo ve dvou předcházejících zdaňovacích obdobích je možné si takto vykázanou daňovou ztrátu odečíst (Illetško, Děrgel a Pelcl, 2023; Hnátek, 2024).

Daňové přiznání k dani z příjmů se podává za jedno zdaňovací období – toto období je v případě fyzických osob vždy stanoveno jako jeden kalendářní rok, tedy od 1.1. do 31.12. (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Osoby se zpřístupněnou datovou schránkou (tedy i všechny podnikající osoby) mají povinnost podat daňové přiznání elektronicky (Finanční správa, 2024).

Lhůty pro podání daňového přiznání se liší dle způsobu jeho odevzdání. Základní lhůta činí 3 měsíce po skončení zdaňovacího období. V případě podání DP elektronickou formou se lhůta prodlužuje na 4 měsíce po skončení zdaňovacího období. Je-li DP podáváno prostřednictvím daňového poradce, je tato lhůta prodloužena až na 6 měsíců po skončení zdaňovacího období – je ovšem nezbytné nejpozději v den podání DP doložit plnou moc (Finanční správa, 2024; Generis Global, 2024; Procházka, 2025).

Termíny pro podání daňového přiznání za rok 2024 (Kurzy.cz, c2000-2025):

- základní lhůta (DP ve fyzické formě): do 1. dubna 2025,
- základní lhůta (DP v elektronické formě): do 2. května 2025,
- prodloužená lhůta: do 1. července 2025.

2.7 Metodika výpočtu daně z příjmu FO

Na výpočet daně z příjmů fyzických osob je jako první krok nezbytné stanovit dílčí základy daně na základě jednotlivých typů činností dle paragrafů 6–10 ZDP (Marková, 2024):

- § 6 ZDP: Dílčí základ daně = příjmy ze závislé činnosti,
- § 7 ZDP: Dílčí základ daně = příjmy – výdaje ze samostatné činnosti,
- § 8 ZDP: Dílčí základ daně = příjmy,
- § 9 ZDP: Dílčí základ daně = příjmy – výdaje z pronájmu,
- § 10 ZDP: Dílčí základ daně = příjmy – výdaje z ostatní činnosti.

Tyto základy daně se nejprve sečtou. V případě potřeby lze základy daně z § 7 - § 10 snížit o daňovou ztrátu. Následně se odečítají nezdánitelné části základu daně (§ 15 ZDP), výsledek se zaokrouhlí na stokoruny dolů a ten je pak vynásoben příslušnou daňovou sazbou dle jeho výše. Od vypočtené částky se odečtou slevy na dani dle § 35 odst. 4 a § 35ba ZDP a následně, pokud si poplatník uplatňuje slevu na vyživované dítě, odečte se ještě ta dle § 35c ZDP. Výsledkem je konečná daňová povinnost nebo daňový bonus v případě, že dosahuje částky alespoň 100 Kč. Tento postup je znázorněn v následující tabulce:

Tabulka 1 Výpočet daně z příjmů FO (ČR)

	Úhrn základů daně (§6 - §10)		
-	Pravomocně uplatňovaná ztráta (uplatnitelná pouze ze ZD dle § 7 - § 10)		
-	Nezdánitelné části základu daně (§15 ZDP)		
=	Roční základ daně zaokrouhlený na 100 Kč dolů		
x	Daňová sazba		
	• 15 % do 1 582 812 Kč • 23 % nad 1 582 812 Kč		
=	Stanovená daň		
-	Slevy na dani (max. do výše stanovené daně) dle §35 odst. 4 a §35ba ZDP		
=	Stanovená daň snížená o slevu na dani dle §35ba ZDP		
-	Sleva na dani (max. do výše daňové povinnosti) dle §35c ZDP	nebo	+
			Daňový bonus (pokud sleva na dani přesáhne rámec daňové povinnosti) dle §35c ZDP
=	Konečná daňová povinnost		=
			Nárok na daňový bonus (pokud činí alespoň 100 Kč)

(zdroj: vlastní zpracování dle Vrajík et al., 2022; Marková, 2024)

3 POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění nejsou vnímány jako daně v pravém slova smyslu. Některé charakteristiky s nimi však sdílejí, proto jsou zde zahrnuty. Jde například o pravidelnost a povinnost jejich placení. Dalším společným znakem je alespoň z části neekvivalentnost, kdy obzvláště u zdravotního pojištění pojištěnci nebude poskytnuta úroveň zdravotní péče na základě výše odvedeného pojistného. Stejně jako u daní je i výše pojistného odvozována od zdanitelného příjmu (Kubátová, 2018).

Předmětem sociálního ani zdravotního pojistného není dohoda o provedení práce do limitu 10 000 Kč měsíčně, ani dohoda o pracovní činnosti s příjmem do 4 000 Kč za měsíc. Pro rok 2025 byly tyto limity zvýšeny na 11 500 Kč u DPP a na 4 500 Kč u DPČ (Hnátek, 2024; VZP ČR, 2025).

3.1 Pojistné na sociální zabezpečení

Ptáčková Mísařová a Otavová (2018) o pojistném na sociální zabezpečení uvádí:

Problematika pojistného na sociální zabezpečení se řídí zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Platba tohoto pojistného sestává z pojistného na důchodové pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na nemocenské pojištění. Účastníky pojistného na sociální zabezpečení jsou zaměstnanci (za něž pojistné odvádí jejich zaměstnavatelé), osoby samostatně výdělečně činné a dobrovolní účastníci pojištění. Podmínkou pro účast na platbě pojistného na sociální zabezpečení je mít zdanitelný příjem.

Pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance

Povinnost odvádět pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance má zaměstnavatel. V případě, že by zaměstnavatel povinné pojistné neodváděl, nejde to k újmě konkrétnímu zaměstnanci a jeho účast na pojištění zůstává nedotčena (MPSV, 2024).

Vyměřovací základ zaměstnance je úhrn jeho příjmů. Maximální vyměřovací základ pro odvod pojistného na sociální zabezpečení je stanoven na 48násobek průměrné měsíční mzdy, tedy pro rok 2024 tato částka činí 2 110 416 Kč. Minimální VZ stanoven není (MPSV, 2024).

Vyměřovací základ zaměstnavatele je roven součtu všech vyměřovacích základů jeho zaměstnanců, kteří jsou účastníky nemocenského pojištění (MPSV, 2024).

Pojistné na sociální zabezpečení je stanoveno součinem vyměřovacího základu a aktuální procentní sazby (MPSV, 2024).

Zaměstnavatel je povinen pojistné odvádět za každý kalendářní měsíc, a to v době od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce na účet příslušného pracoviště Územní správy sociálního zabezpečení – ve stejném termínu zaměstnavatel musí na toto pracoviště ÚSSZ elektronicky doručit přehled odváděného pojistného a vyměřovacích základů včetně čísla účtu, z něhož bylo pojistné odesláno. Přehled musí být vyplněn na předepsaném tiskopisu (MPSV, 2024).

Pojistné na sociální zabezpečení za OSVČ

Z pohledu pojistného na sociální zabezpečení osoba samostatně výdělečně činná může samostatnou činnost vykonávat jako hlavní nebo vedlejší. Dle tohoto kritéria jsou pak určeny minimální odvody pojistného. U samostatné výdělečné činnosti vedlejší je povinnost účasti na důchodovém pojištění až od dosažení konkrétní částky zisku (Hnátek, 2024).

Rozhodná částka pro účast na důchodovém pojištění pro rok 2024 při výkonu samostatné činnosti vedlejší je daňový základ vyšší než 105 520 Kč (odečítá se jedna dvanáctina (8 794 Kč) za každý měsíc, kdy tato vedlejší činnost nebyla vykonávána) (MPSV, 2024).

Pro samostatnou činnost hlavní jsou v roce, kdy poplatník začal podnikat a ve dvou následujících letech minimální vyměřovací základ na zálohy, a tedy i samotné zálohy sníženy (pouze v případě, že v předchozích 20 letech nevykonával tuto činnost) (ČSSZ, 2023).

Tabulka 2 Minimální měsíční vyměřovací základ a zálohy na pojistné na sociální zabezpečení OSVČ

Typ činnosti		Hodnota	2024	2025
Hlavní	Stálé OSVČ	Minimální vyměřovací základ	13 191 Kč	16 295 Kč
		Vyjádřeno % z průměrné mzdy	30 %	35 %
		Minimální záloha	3 852 Kč	4 759 Kč
	Nové OSVČ	Minimální vyměřovací základ	10 992 Kč	11 640 Kč
		Vyjádřeno % z průměrné mzdy	25 %	25 %
		Minimální záloha	3 210 Kč	3 852 Kč
Vedlejší		Minimální vyměřovací základ	4 837 Kč	5 122 Kč
		Vyjádřeno % z průměrné mzdy	11 %	11 %
		Minimální záloha	1 413 Kč	1 496 Kč

(zdroj: vlastní zpracování dle Jake&James, 2025)

Maximální vyměřovací základ pro odvod pojistného na sociální zabezpečení je stanoven na 48násobek průměrné měsíční mzdy (MPSV, 2024).

Vyměřovacím základem pro stanovení pojistného u osoby samostatně výdělečně činné je 55 % z dílčího daňového základu z příjmů dle § 7 zákona o daních z příjmů fyzických osob (Hnátek, 2024).

Zálohy na pojistné na důchodové pojištění a dobrovolné pojistné na nemocenské pojištění jsou splatné od prvního do posledního dne měsíce, za nějž jsou placeny (MPSV, 2024).

Jednou ročně osoba samostatně výdělečně činná s činností hlavní i vedlejší dodává výpočet pojistného a přehled svých příjmů a výdajů ze samostatné činnosti správě sociálního zabezpečení a své zdravotní pojišťovně – tyto přehledy se podávají nejpozději do jednoho měsíce po lhůtě pro podání daňového přiznání (Hnátek, 2024).

Tabulka 3 Sazby pojistného na sociální zabezpečení ČR

	Sazba	Rozdělení
Zaměstnanec	7,1 %	6,5 % důchodové pojištění
		0,6 % nemocenské pojištění
Zaměstnavatel	24,8 %	21,5 % důchodové pojištění
		2,1 % nemocenské pojištění
		1,2 % statní politika zaměstnanosti
OSVČ	29,2 % (+ 2,7 %)	28 % důchodové pojištění
		1,2 % statní politika zaměstnanosti
		(2,7 % nemocenské pojištění)

(zdroj: vlastní zpracování dle Hnátek, 2024)

3.2 Veřejné zdravotní pojištění

Na základě účasti na veřejném zdravotním pojištění je účastníkovi poskytována částečně nebo plně hrazená zdravotní péče. Veřejné zdravotní pojištění je podřízeno především zákonu č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2018; Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Účastníky zdravotního systému v ČR jsou všichni, kteří zde mají trvalý pobyt bez ohledu na příjmy, a také ti jedinci, kteří zde sice trvalý pobyt nemají, ale jejich zaměstnavatel zde trvalý pobyt nebo sídlo má. Odvádí ho tedy zaměstnavatelé za své zaměstnance, osoby samostatně výdělečně činné, osoby bez zdanitelných příjmů a za vymezené skupiny občanů, jako jsou nezaopatřené děti, studenti a důchodci jej hradí stát (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance

Vyměřovací základ za zaměstnance jsou všechny příjmy, které mu byly zaměstnavatelem zúčtovány v rámci výkonu závislé činnosti. Jako minimální vyměřovací základ je stanovena minimální mzda, která pro rok 2024 činila 18 900 Kč (tedy pojistné bylo stanoveno na 2 552 Kč). Maximální vyměřovací základ stanoven není (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018; VOZP ČR, 2023).

Pojistné za veřejné zdravotní pojištění se odvádí ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu (zdanitelného příjmu) - zaměstnavatel odvádí 9 % a zaměstnanec 4,5 % (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Zaměstnavatelé pojistné za své zaměstnance odvádí od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce, a to pojišťovnám, u nichž jsou jejich zaměstnanci pojištěni – ve stejné době zaměstnavatelé také musí konkrétním pojišťovnám předat přehled o počtu pojištěných zaměstnanců, výši odváděného pojistného a vyměřovacích základech (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Pojistné na veřejné zdravotní zabezpečení za OSVČ

Vyměřovacím základem pro výpočet platby za veřejné zdravotní pojištění je u osob samostatně výdělečně činných 50 % jejich daňového základu (tedy zdanitelných příjmů ze samostatné činnosti dle § 7 zákona o daních z příjmů po odečtení uznatelných výdajů vynaložených na provoz této činnosti). Jako minimální vyměřovací základ je stanoveno 50 % z průměrné měsíční mzdy pro daný rok (ta v roce 2024 činila 43 967 Kč, z čehož 50 % je 21 983,5 Kč, tedy minimální pojistné bylo stanoveno na 2 968 Kč). Maximální vyměřovací základ není stanoven (VOZP ČR 2023; VZP ČR, 2024).

Sazba pojistného je 13,5 % (VZP ČR, 2024).

Své zálohy mohou osoby samostatně výdělečně činné platit již od 1. dne konkrétního kalendářního měsíce, za nějž se pojistné platí až do 8. dne kalendářního měsíce, který následuje (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2018).

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění za OBZP a státní pojištěnce

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění za osoby bez zdanitelných příjmů činí 13,5 % z minimální mzdy stanovené pro konkrétní rok – v roce 2024 tedy pojistné činilo 2 552 Kč za měsíc (ČPZP, 2025).

Pojistné za státní zaměstnance stanovuje novela zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění – pro rok 2024 bylo stanoveno částkou 2 085 Kč měsíčně (VZP ČR, c2025).

4 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA SLOVENSKU

Stejně jako v České republice je daň z příjmů fyzických osob na Slovensku daní přímou, která je odváděna z dosažených zdanitelných příjmů fyzických osob za zdaňovací období. Právně ji upravuje zákon č. 595/2003 Z.z., o dani z příjmů.

4.1 Poplatníci

Dle § 2 ZDP se daňoví poplatníci na Slovensku dělí na daňové rezidenty a daňové nerezidenty:

Daňoví rezidenti – za ně se považují fyzické osoby s trvalým bydlištěm, nebo obvykle se zdržující na Slovensku. Za jedince obvykle se na území Slovenska zdržující se považují ti, kteří zde tráví alespoň 183 dní v roce, mimo těch, kteří se zde zdržují pouze za účelem studia či z léčebných důvodů. Od roku 2018 je skutečné bydliště prověřováno, takže pokud má jedinec na území Slovenska trvalé ubytování, které neslouží pouze pro občasné ubytování z důvodu krátkodobých návštěv, je také považován za rezidenta (European Tax Handbook, 2023).

Za **daňového nerezidenta** se tedy naopak považuje ten, kdo na území Slovenska nemá trvalé bydliště, po většinu kalendářního roku se zde nezdržuje (tedy tráví zde méně než 183 dní v roce), zdržuje se zde pouze za účelem studia či z léčebných důvodů nebo hranice na Slovensko překračuje denně či ve stanovených obdobích za účelem výkonu závislé činnosti se zdrojem na území Slovenska (Finančná správa SR, 2013).

4.2 Sazba daně

Základní sazby daně z příjmů fyzických osob na Slovensku jsou dvě dle druhu a výše příjmů – 19 % a 25 %. V případě podnikajících fyzických osob je však určena ještě jedna sazba navíc – 15 %.

- Na základy daně dle § 5, § 6 odst. 3 a 4 a § 8 ZDP, tedy ze závislé činnosti, z pronájmu nemovitostí, použití uměleckého díla, či uměleckého výkonu a ostatních činností se užívá sazba 19 % až do jejich celkové výše dosahující 176,8násobek aktuálního životního minima včetně (pro rok 2024 je to částka stanovena na 47 537,98 euro). Pro část základu daně převyšující tuto sumu se uplatňuje daňová sazba ve výši 25 % (Oberhauser et al., 2024).

Tabulka 4 Sazby daně dle § 5, § 6 odst. 3 a 4 a § 8 ZDP

Daňová sazba	Daňový základ
19 %	Do 47 537,98 euro
25 %	Nad 47 537,98 euro

(zdroj: vlastní zpracování dle Oberhauser et al., 2024)

- Na základ daně dle § 6 odst. 1 a 2 ZDP, tedy základ daně z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti se uplatňuje daňová sazba 15 %, pokud zdanitelné příjmy za zdaňovací období nepřevýší sumu 60 000 euro. Pokud zdanitelné příjmy z podnikání za zdaňovací období převýší sumu 60 000 euro, ale zároveň daňový základ nepřesáhne 47 537,98 euro, použije se sazba 19 %. V případě, že zdanitelné příjmy z podnikání za zdaňovací období převýší sumu 60 000 euro a zároveň daňový základ převýší sumu 47 537,98 euro, tak se na část do 47 537,98 euro použije sazba 19 % a na základ daně nad tuto sumu se použije daňová sazba 25 % (Oberhauser et al., 2024).

Tabulka 5 Sazby daně dle § 6 odst. 1 a 2 ZDP

Daňová sazba	Zdanitelné příjmy	Daňový základ
15 %	Do 60 000 euro	x
19 %	Nad 60 000 euro	Do 47 537,98 euro
25 %	Nad 60 000 euro	Nad 47 537,98 euro

(zdroj: vlastní zpracování dle Oberhauser et al., 2024)

- Příjmy z kapitálového majetku dle § 7 ZDP se daní sazbou 19 % (Oberhauser et al., 2024).

4.3 Daňový základ

Daňový základ fyzických osob na Slovensku je tvořen příjmy ze závislé činnosti (§ 5 ZDP), které jsou sníženy o nezdánitelné položky či jejich části dle § 11 ZDP. Dále je tvořen dílčími základy daně z příjmů za pronájem nemovitostí, použití uměleckého díla, či výkonu a ostatní činnosti (§ 6 odst. 3 a 4 a § 8). Dále je daňový základ tvořen dílčím základem daně z podnikatelské činnosti sníženým o nezdánitelné části stejně jako v případě závislé činnosti (Slovenská republika, 2003).

§ 5 (Příjmy ze závislé činnosti)

- Daňovým základem jsou tyto příjmy snižené o povinné zdravotní a sociální pojištění odvedené za zaměstnance (European Tax Handbook, 2023).

§ 6 odst. 1 a 2 (Příjmy z podnikatelské činnosti):

- daňový základ se snižuje o daňovou ztrátu (vznikla-li),
- výdaje je možno si uplatnit reálné ve skutečné výši, které byly prokazatelně vynaloženy na výkon podnikatelské činnosti,
- v případě poplatníka, který není plátcem DPH nebo jím je pouze část zdaňovacího období, a zároveň si neuplatňuje prokazatelné výdaje nebo daňové výdaje, je možnost si výdaje uplatnit jako 60 % z příjmů z podnikatelské činnosti až do maximální výše 20 000 euro (ve výdajích procentem jsou zahrnuty všechny, krom zaplaceného povinného pojištění a příspěvků nezbytných pro výkon této činnosti – tyto výdaje si poplatník může uplatnit v reálné výši současně s těmi paušálními) (European Tax Handbook, 2023; Oberhauser et al., 2024).

§ 6 odst. 3 (Příjmy z pronájmu osobního majetku – nemovitostí, případně i věcí, které považujeme za příslušenství k nemovitosti)

- Výdaje lze uplatnit pouze reálné ve skutečné výši, které byly prokazatelně vynaloženy v souvislosti se zabezpečením a udržením tohoto druhu příjmu. Pro prokázání těchto výdajů je potřeba vést daňovou evidenci podle § 6 odst. 11, nebo účetnictví (Oberhauser et al., 2024)
- Podle § 9 odst. 1 g) je příjem za pronájem osobního majetku osvobozen od daně do výše 500 eur. Pouze část příjmů přesahující tuto částku bude zahrnuta do základu daně. Výdaje se v takovém případě krátí, a to v poměru mezi zdanitelnými příjmy (po odečtení částky 500 euro) a celkovými (skutečnými) příjmy. Takto upravené výdaje se následně odečítají od zdanitelných příjmů při výpočtu základu daně (Finanční správa SR, 2013).

§ 8 odst. 1 a) (Ostatní příjmy – z příležitostných činností):

- na příjmy z příležitostných činností je možné si uplatnit skutečně vynaložené výdaje, nebo v případě příjmů plynoucích ze zemědělské výroby, lesního, či vodního hospodářství lze uplatnit paušální výdaje ve výši 25 % z příjmů (maximálně 5 040 euro za zdaňovací období),

- navíc jsou tyto příjmy, stejně jako příjmy z pronájmu osobního majetku, osvobozeny do výše 500 eur dle §9 odst. 1 g) zákona o dani z příjmů – i zde se pak uplatňované výdaje krátí v poměru mezi zdanitelnými příjmy (po odečtení 500 eur) a celkovými (skutečnými) příjmy (European Tax Handbook, 2023; Finanční správa SR, 2024).

4.4 Nezdánitelné části

Snížit základ daně o nezdanitelné části lze pouze z tzv. aktivně odvedené práce. Do této kategorie tedy spadají příjmy ze závislé činnosti nebo příjmy z podnikání. Nezdanitelné části nelze uplatnit například na příjmy z pronájmu nebo prodeje osobního majetku (Finanční správa SR, 2019).

Nezdánitelná část na poplatníka

Nejedná se o fixní částku, s rostoucím základem daně klesá.

Od základu daně do výše maximálně 92,8násobku aktuálního životního minima (pro rok 2024 to je 24 952,06 euro) za rok, si může poplatník odečíst sumu 5 646,48 euro (ta odpovídá 21násobku aktuálního životního minima pro rok 2024) (Finanční správa SR, 2019; Oberhauser et al., 2024).

V případě, že je základ daně vyšší než tato částka, nárok na toto snížení základu daně se vypočítá následujícím způsobem: od částky 11 884,50 euro (44,2násobek aktuálního životního minima) se odečítá jedna čtvrtina základu daně, a výsledkem je tedy nezdanitelná část pro konkrétního daňového poplatníka (Finanční správa SR, 2019; Oberhauser et al., 2024).

Nezdánitelná část na manželku/ manžela

Finanční správa SR (2019) uvádí následující:

Nezdánitelnou část na manžela/manželku lze využít za podmínek, že žije s poplatníkem v jedné domácnosti a zároveň se stará o vyživované nezletilé dítě, pobírá příspěvek na opatrování, je zařazen/a v evidenci uchazečů o zaměstnání, nebo mu/jí bylo přiznáno zdravotní nebo těžké zdravotní postižení.

Výše nezdanitelné části na manžela/manželku se odvíjí od příjmu poplatníka a případného příjmu manžela/manželky.

Nezdanitelná část činí 5 162,50 euro za podmínky, že poplatník měl ve zdaňovacím období daňový základ maximálně 47 537,98 euro a zároveň manžel/manželka nedosáhl/a žádného vlastního příjmu.

- Pokud manžel/manželka vlastního příjmu dosáhl/a, nezdanitelná část se vypočítá jako rozdíl mezi částkou 5 162,50 euro a sumou příjmů.

Pokud je daňový základ poplatníka vyšší, než 47 537,98 euro a zároveň manžel/manželka nemá žádné vlastní příjmy, nezdanitelná část se vypočítá jako rozdíl mezi částkou 17 046,99 euro (což je 63,4násobek aktuálního životního minima) a jednou čtvrtinou základu daně.

- Pokud manžel/manželka vlastního příjmu dosáhl/a, nezdanitelná část se vypočítá jako rozdíl mezi částkou 17 046,99 euro a jednou čtvrtinou daňového základu sníženého o příjem manžela/manželky.

Nezdanitelná část na důchodové spoření (III. pilíř) a na celoevropský důchodový produkt

Poplatník si může ze základu daně odečíst příspěvky zaplacené za celoevropský osobní důchodový produkt nebo doplňkové důchodové spoření, a to v úhrnu až 180 euro za rok (Oberhauser et al., 2024).

4.5 Daňové bonusy

Ve slovenském daňovém systému neexistuje koncept daňových slev v podobě, jaká je známá z České republiky. Využívají se zde nezdanitelné části daně, jimž se věnuje předchozí podkapitola a daňové bonusy, které budou popsány dále.

Daňový bonus se odečítá od již vypočtené daňové povinnosti. Pokud výše bonusu přesáhne samotnou daň, vzniká poplatníkovi nárok na přeplatek – podobně jako v České republice u daňového zvýhodnění na dítě.

Bonus na dítě

Částka daňového bonusu na dítě závisí na jeho věku a výše uplatnění bonusu se odvíjí od daňového základu. Bonus je totiž možné si uplatnit nejvýše pouze do částky stanovené procentem ze základu daně, a to podle množství vyživovaných dětí:

Tabulka 6 Procenta ze základu daně pro uplatnění bonusu na dítě

Počet vyživovaných dětí	Maximální výše uplatnění daňového bonusu (% ze základu daně z „aktivního“ příjmu)
1	20 %
2	27 %
3	34 %
4	41 %
5	48 %
6 a více	55 %

(zdroj: vlastní zpracování dle *European Tax Handbook*, 2023)

Dítě do 18 let (Finančná správa SR, 2019):

- na vyživované dítě, které ještě nedovršilo věku 18 let lze uplatnit daňový bonus 140 euro měsíčně/1680 euro ročně.

Dítě nad 18 let (Finančná správa SR, 2019):

- na vyživované dítě ve věku od 18 do dovršení 25 let lze uplatnit daňový bonus ve výšce 50 euro měsíčně/600 euro ročně,
- podmínkou je studium střední nebo vysoké školy – tedy příprava na budoucí povolání.

Bonus na úroky z hypotéky

Poplatníci si mohou uplatnit bonus na zaplacené úroky z úvěru na bytovou potřebu pouze za striktně daných podmínek. Těmi nejzásadnějšími jsou věk žadatele o úvěr na bydlení, který ke dni žádosti mohl být alespoň 18 a nejvýš 35 let a průměrný měsíční příjem za kalendářní rok před rokem, v němž byla smlouva o úvěru podepsána. Uplatnění daňového bonusu na zaplacené úroky je možné pouze 5 po sobě jdoucích let po uzavření smlouvy (Oberhauser et al., 2024).

Podle data uzavření smlouvy se vyskytují určité rozdíly v podmínkách a výši bonusů:

Na smlouvy uzavřené nejpozději 31.12.2023 (Finančná správa SR, c2013):

- je možnost uplatnit 50 % ze zaplacených úroků ročně – maximálně 400 euro,
- lze uplatnit pouze na úvěry do výše 50 000 euro,
- podmínkou pro uplatnění je, že poplatníkova průměrná měsíční mzda za rok, který předcházel kalendářnímu roku, kdy byla smlouva o úvěru podepsána, nebyla vyšší než 1,3násobek průměrné měsíční mzdy v hospodářství Slovenské republiky – pro rok 2022 činil 1 695,20 euro.

Na smlouvy uzavřené nejdříve 1.1.2024 (Finančná správa SR, c2013):

- lze uplatnit 50 % zaplacených úroků, maximální částka se zvedá na 1 200 euro za rok,
- lze uplatnit i na úvěry vyšší než 50 000 euro,
- podmínkou pro uplatnění je, že poplatníkova průměrná měsíční mzda za rok, který předcházel kalendářnímu roku, kdy byla smlouva o úvěru podepsána, nebyla vyšší než 1,6násobek průměrné měsíční mzdy v hospodářství Slovenské republiky – pro rok 2023 činil 2 288 euro.

4.6 Způsob odvodu daní

Všechny fyzické osoby, které během roku měly příjmy vyšší, než je polovina 21násobku životního minima (2 823,24 euro pro rok 2024), jsou povinny podat daňové přiznání. Týká se to veškerých příjmů, které jsou předmětem daně a nejsou od ní osvobozené (Finančná správa SR, 2019; Oberhauser et al., 2024).

Povinnost podávat daňové přiznání nemají ty osoby, které za zdaňovací období dosáhly pouze příjmů ze zaměstnání a svého zaměstnavatele požádaly o roční zúčtování daně z příjmů (Finančná správa SR, 2019).

Fyzické osoby podnikající mají povinnost podat daňové přiznání, i když za zdaňovací období neměly příjmy vyšší než 2 823,24 euro, ale vykazují daňovou ztrátu (Oberhauser et al., 2024).

Podnikající fyzické osoby mají povinnost daňové přiznání zasílat pouze elektronickou cestou (PWC, c2017-2025).

Lhůta pro odevzdání daňového přiznání je do konce března následujícího roku. Lhůtu pro jeho podání lze prodloužit o tři, nebo v případě příjmů ze zahraničí až o šest měsíců na základě žádosti podané do 31. března (fakturaonline.sk, 2025; PWC, c2017-2025).

Termíny pro podání daňového přiznání za rok 2024 (fakturaonline.sk, 2025):

- Základní lhůta: 31. března 2025,
- Prodloužená lhůta o 3 měsíce: 30. června 2025,
- Prodloužená lhůta o 6 měsíců: 30. září 2025.

4.7 Metodika výpočtu daně z příjmu FO

Pro výpočet daně z příjmů fyzických osob je potřeba nejdříve stanovit jednotlivé dílčí základy daně:

- § 5 ZDP: Dílčí základ daně = Příjmy ze závislé činnosti – odvedené povinné pojistné za zaměstnance
- § 6 odst. 1 a 2 ZDP: Dílčí základ daně = Příjmy – výdaje ze samostatné činnosti
- § 6 odst. 3 ZDP: Dílčí základ daně = Příjmy – 500 euro – upravené výdaje dle § 9 odst. 1 g)
- § 8 ZDP: Dílčí základ daně = Příjmy – 500 euro – upravené výdaje dle § 9 odst. 1 g)

Tyto dílčí základy daně upravíme o nezdanitelné části, vynásobíme příslušnou daňovou sazbou a případně uplatníme daňové bonusy dle následující tabulky:

Tabulka 7 Výpočet daně z příjmů FO (SR)

	Dílčí základ daně dle § 5 (závislá činnost)		
-	Nezdanitelné části základu daně, nebo jejich část (§11 ZDP)		
+	Úhrn dílčích základů daně podle §6 odst. 3 a 4 a §8		
=	Základ daně podle § 4 odst. 1 písm. a) ZDP		
x	Sazba daně podle § 15 písm. a) • 19 % • 25 %		
+	Dílčí základ daně dle § 6 odst. 1 a 2 (samostatná činnost, podnikání)		
-	Pravomocně uplatňovaná ztráta		
-	Nezdanitelné části základu daně, nebo jejich část (§11 ZDP)		
=	Základ daně podle § 4 odst. 1 písm. b) ZDP		
x	Sazba daně podle § 15 písm. a) odst. 2 a 3 • 15 % • 19 % • 25 %		
=	Stanovená daň před uplatněním bonusů		
-	Daňové bonusy dle § 33 zákona (max. do výše daňové povinnosti)	nebo	- Daňové bonusy dle § 33 zákona (nad rámec daňové povinnosti)
=	Konečná daňová povinnost		= Nárok na daňový bonus

(zdroj: vlastní zpracování dle Černegová, 2020)

- Pokud má poplatník zároveň příjmy ze zaměstnání (§ 5) a z podnikání (§ 6 odst. 1 a 2), nezdanitelná část se nejprve odečítá od základu daně z příjmů ze závislé činnosti, a případný zbytek se následně odečte od základu daně z příjmů z podnikání

5 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ NA SLOVENSKU

Systém sociálního a zdravotního pojištění na Slovensku tvoří základní pilíř veřejného zabezpečení obyvatelstva. Tento systém financuje důchodové, nemocenské, úrazové, zdravotní i jiná zabezpečení. Povinnost přispívat do tohoto systému má většina ekonomicky aktivních obyvatel. Pravidla pro odvody a výši sazeb stanovuje legislativa Slovenské republiky.

5.1 Sociální pojištění

Sociální pojištění na Slovensku je systém, do nějž je pravidelně odváděno pojistné na základě výše příjmu pojištěnce. Zabezpečuje jednotlivce při událostech, jako je nemoc, nezaměstnanost, invalidita, mateřství, nebo stáří. Správcem sociálního pojištění je Sociálna poisťovna a je upraveno zákonem č. 461/2003 Z.z., o sociálnom poistení.

Pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance

Pro platby pojistného na sociální zabezpečení za zaměstnance není stanoven minimální vyměřovací základ, avšak výše minimální mzdy jej nepřímo určuje. Maximálním vyměřovacím základem je 7násobek průměrné měsíční mzdy za rok, který dva roky předcházel tomu roku, za nějž se pojistné odvádí – pro rok 2024 je tedy měsíčně maximální vyměřovací základ stanoven na 9 128 euro (Sociálna poisťovna, 2024).

Z hrubé mzdy zaměstnance se odvádí pojistné na sociální zabezpečení v celkové výši 9,4 % (Sociálna poisťovna, 2024).

Zaměstnavatel za zaměstnance navíc odvádí pojistné na sociální zabezpečení ve výši vypočtené násobkem sazby 25,2 % a jeho hrubé mzdy (Sociálna poisťovna, 2024).

Pojistné na sociální zabezpečení za OSVČ

Sazba sociálního pojištění placená podnikajícími osobami, je ve výši 33,15 % z jejich vyměřovacího základu (Dobšovič, 2024).

Minimálním vyměřovacím základem pro OSVČ je polovina průměrné měsíční mzdy, která byla dva roky před rokem, za nějž je pojistné placeno. Minimální vyměřovací základ pro rok 2024 byl tedy stanoven na 652 euro, a tedy minimální pojistné na sociální zabezpečení činí 216,13 euro. Maximálním vyměřovacím základem je 7násobek průměrné měsíční mzdy za

rok, který dva roky předcházal tomu roku, za nějž se pojistné odvádí – pro rok 2024 měsíčně byl tedy stanoven na 9 128 euro, a tedy maximální pojistné činí 3 025,93 euro (Dobšovič, 2024).

Osoby samostatně výdělečně činné nepodávají přehled svých příjmů a výdajů – Sociální pojišťovna si tyto informace zjistí z podaného daňového přiznání (Sociálna poisťovna, c2025).

Tabulka 8 Sazby pojistného na sociální zabezpečení SR

	Sazba	Rozdělení
Zaměstnanec	9,4 %	4 % důchodové pojištění
		3 % invalidní pojištění
		1,4 % nemocenské pojištění
		1 % pojištění v nezaměstnanosti
Zaměstnavatel	25,2 %	14 % důchodové pojištění
		3 % invalidní pojištění
		1,4 % nemocenské pojištění
		0,5 % pojištění v nezaměstnanosti
		0,5 % Pojistné na podporu v době zkrácené práce
		0,8 % Úrazové pojištění
		0,25 % Garanční pojištění
		4,75 % Rezervní fond solidarity
OSVČ	33,15 %	18 % důchodové pojištění
		6 % invalidní pojištění
		4,75 % rezervní fond solidarity
		4,4 % nemocenské pojištění

(zdroj: vlastní zpracování dle Sociálna poisťovna, 2024)

5.2 Veřejné zdravotní pojištění

Povinnost platit zdravotní pojištění na Slovensku se vztahuje na zaměstnance, osoby samostatně výdělečně činné a stát (platí pojistné za vybrané skupiny obyvatel – důchodce, děti, studenty). Právně jej upravuje zákon č. 460/2004 Z.z., o zdravotnom poistení.

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance

Pro platby pojistného na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance není stanoven minimální ani maximální vyměřovací základ, avšak výše minimální mzdy minimální pojistné nepřímo určuje (Ďuriš, 2023).

Z hrubé mzdy zaměstnance se odvádí pojistné na veřejné zdravotní pojištění v celkové výši 4 % (Ďuriš, 2023).

Zaměstnavatel za zaměstnance navíc odvádí pojistné na veřejné zdravotní pojištění ve výši vypočtené násobkem sazby 11 % a jeho hrubé mzdy (Ďuriš, 2023).

Za osoby se zdravotním postižením se platí pouze polovina, takže 2 % vypočtená z jeho hrubé mzdy a zaměstnavatel odvádí 5,5 % (Ďuriš, 2023).

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění za OSVČ

Sazba zdravotního pojištění placená podnikajícími osobami, je ve výši 15 % z vyměřovacího základu (Dobšovič, 2024).

Minimální vyměřovací základ se stanovuje stejným způsobem, jako u sociálního pojištění – minimální pojistné na veřejné zdravotní pojištění bylo pro rok 2024 stanoveno na 97,80 eura. Maximální vyměřovací základ byl v roce 2017 zrušen (Dobšovič, 2024).

Osoby se zdravotním postižením platí pouze polovinu, takže 7,5 % z vyměřovacího základu (Dobšovič, 2024).

Osoby samostatně výdělečně činné nepodávají přehled svých příjmů a výdajů – příslušná zdravotní pojišťovna si tyto informace zjistí z podaného daňového přiznání (VSZP, c2025).

II PRAKTICKÁ ČÁST

6 MODELOVÉ VÝPOČTY DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB A ODVODŮ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Praktická část této práce se zaměřuje na výpočet čtyř modelových příkladů daňových poplatníků. Příklady byly vybrány s cílem poukázat na rozdíly v legislativní úpravě o zdanění příjmů fyzických osob a povinných pojistných odvodů v České republice a na Slovensku u různých typů poplatníků (s rozdílnou úrovní výše příjmu, typem ekonomické činností a rodinným statusem).

Poplatník A představuje svobodného zaměstnance s příjmem odpovídajícím minimální mzdě platné v obou státech v roce 2024. Pro doplnění je do příkladu zahrnut i příjem z ostatních činností. Poplatník B představuje zaměstnance s rodinou, jehož roční hrubý příjem byl stanoven na základě průměrných mezd v ČR a na Slovensku (jejich aritmetickým průměrem).

Poplatník C je osobou samostatně výdělečně činnou se středně vysokými příjmy, jeho daňový základ je také stanoven na základě průměrných hrubých mezd v ČR a na Slovensku. Pro doplnění je do příkladu zahrnut i příjem z pronájmu nemovitosti. Poplatník D reprezentuje OSVČ s nadstandardními příjmy, u níž je možné díky vysokému základu daně pozorovat vliv progresivního zdanění.

6.1 Výpočet daňového zatížení – nízkopříjmový zaměstnanec s ostatními příjmy

Popis modelového příkladu:

Poplatník A je svobodný muž zaměstnaný na hlavní pracovní poměr jako pomocný dělník. Jeho roční hrubá mzda za rok 2024 činí 226 800 Kč.

V daném roce zaměstnanec třikrát daroval krev.

Vedle domu rodičů poplatníka A se nachází jabloňový sad a poplatník na podzim roku 2024 prodal přebytky jablek za 22 000 Kč.

6.1.1 Výpočet daňového zatížení v ČR

Výpočet pojistného:

Poplatník má příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP) a ostatní příjmy (§ 10 ZDP), jeho roční pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění se však vypočítá pouze z příjmů ze závislé činnosti. Zjištěno bude prostým vynásobením jeho hrubé mzdy (v tomto případě tedy 226 800 Kč) a aktuálně platných procentních sazeb – ty jsou v ČR 7,1 % na pojistné na sociální zabezpečení a 4,5 % na veřejné zdravotní pojištění.

Pojistné na sociální zabezpečení:

- $226\,800 * 0,071 = 16\,103$ Kč

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $226\,800 * 0,045 = 10\,206$ Kč

Povinné **odvody pojistného** celkem:

- $16\,103 + 10\,206 = \mathbf{26\,309\,Kč}$ za rok

Daňový základ:

Poplatník A dosáhl příjmů ze zaměstnání a ostatních příjmů – ty jsou však v České republice od daně osvobozeny do částky 50 000 Kč, takže poplatníkův základ daně bude roven pouze hrubému příjmu ze zaměstnání.

Daňový základ (§ 6 ZDP):

- $226\,800$ Kč

Nezdanitelné části:

Poplatník má možnost si od základu daně odečíst jednu nezdanitelnou část – **bezúplatné plnění** ve formě darování krve:

- $3 * 3\,000 = \mathbf{9\,000\,Kč}$

(Jeden odběr je vyčíslen na částku 3 000 Kč.)

Slevy na dani a daňové zvýhodnění:

Poplatník si může od vypočtené daně odečíst pouze jednu slevu na dani, a to základní **slevu na poplatníka**:

- **30 840 Kč**

Výpočet daně z příjmů a efektivní daňové sazby:

Tabulka 9 Výpočet – poplatník A (ČR)

	Položka	Kč
	Základ daně	226 800
-	Nezdanitelné části	9 000
=	Upravený základ daně	217 800
X	Sazba 15 %	32 670
-	Slevy na dani	30 840
=	Výsledná daňová povinnost	1 830

(zdroj: vlastní)

Efektivní daňová sazba:

- $((1\,830 + 26\,309) / 248\,800) * 100 = \mathbf{11,31\ \%}$

(Efektivní daňová sazba se počítá jako podíl veškerých povinných odvodů (daň z příjmů + povinné pojistné na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění) a všech hrubých příjmů. Následně je potřeba výsledek ještě vynásobit stem.)

6.1.2 Výpočet daňového zatížení na Slovensku

Přepočet číselných údajů na eura: hrubé příjmy ze zaměstnání: 9 005,36; příjmy z prodeje jablek: 873,54, celkové hrubé příjmy: 9 878,90.

Výpočet pojistného:

Poplatník má příjmy ze závislé činnosti (§ 5) a ostatní příjmy (§ 8) – i zde se však pojistné odvádí pouze z příjmů ze zaměstnání. Takže stejně jako v případě poplatníka v ČR se jeho roční pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění vypočítá prostým vynásobením

jeho hrubé mzdy (v tomto případě částky 9 005,36 euro) a aktuálně platných procentních sazeb – ty jsou na Slovensku 9,4 % na pojistné na sociální zabezpečení a 4 % na veřejné zdravotní pojištění.

Pojistné na sociální zabezpečení:

- $9\,005,36 * 0,094 = 846,50$ eur

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $9\,005,36 * 0,04 = 360,21$ eur

Povinné **odvody pojistného celkem:**

- $846,50 + 360,21 = 1\,206,71$ eur

Daňový základ:

Poplatník dosáhl příjmů ze zaměstnání (§ 5) ve výši 9 005,36 eur a ostatních příjmů (§ 8) ve výši 873,54 eur. Do jeho daňového základu budou zahrnuty oba vyjmenované a dále upravené příjmy. Na Slovensku se roční základ daně ze závislé činnosti zjistí odečtením úhrnu odvedených povinných pojistných odvodů za rok od celkové roční hrubé mzdy.

Daňový základ (§ 5):

- $9\,005,36 - 1\,206,71 = 7\,798,65$ eur

Daňový základ (§ 8):

- $373,54 - 93,39 = 280,15$ eur
 - Ostatní příjmy jsou na Slovensku osvobozené do částky 500 eur. Pro výpočet zdanitelných příjmů je tedy nutné od skutečných příjmů tuto částku odečíst.
 - Zdanitelné příjmy: $873,54 - 500 = 373,54$ eur
 - Pokud si poplatník neuplatňuje skutečné výdaje, má možnost si na příležitostné příjmy ze zemědělské výroby uplatnit výdaje paušálem 25 % ze zdanitelných příjmů.
 - Výdaje: $373,54 * 0,25 = 93,39$ eur

- Daňový základ se zjistí odečtením těchto výdajů od zdanitelných příjmů.

Nezdanitelné části:

Poplatník má nárok si od základu daně odečíst jednu položku nezdanitelné části – **nezdanitelnou část na poplatníka:**

- **5 646,48 eur**

(Nezdanitelná část na poplatníka není fixní částka. Kdyby byl daňový základ poplatníka A vyšší, než 24 952,06 eur, bylo by nezbytné nezdanitelnou část odpovídajícím způsobem snížit – v tomto případě to ale není potřeba.)

Na rozdíl od českého poplatníka, poplatníkovi na Slovensku bezplatné darování krve žádnou daňovou úlevu nepřinese.

Výpočet daně z příjmů a efektivní daňové sazby:

Tabulka 10 Výpočet – poplatník A (SR)

	Položka	EUR	Kč
	Základ daně (§ 5)	7 798,65	196 409
-	Nezdanitelné části	5 646,48	142 207
=	Upravený základ daně	2 152,17	54 202
+	Základ daně (§ 8)	280,15	7 056
=	Základ daně	2 432,32	61 258
X	Sazba 19 %	462,14	11 639
=	Výsledná daňová povinnost	462,14	11 639

(zdroj: vlastní)

Efektivní daňová sazba:

- $((462,14 + 1\,206,71) / 9\,878,90) * 100 = 16,89 \%$

6.1.3 Komparace výsledků

V následující tabulce jsou shrnuty výše jednotlivých odvodů, hrubých a čistých příjmů a efektivní daňová sazba poplatníka A v obou porovnávaných zemích.

Tabulka 11 Komparace – poplatník A

	Česká republika	Slovensko	
Celkové hrubé příjmy	248 800 Kč	248 800 Kč	9 878,90 €
Odvody na sociální zabezpečení	16 103 Kč	21 319 Kč	846,50 €
Odvody na zdravotní pojištění	10 206 Kč	9 072 Kč	360,21 €
Pojistné odvody celkem	26 309 Kč	30 391 Kč	1 206,71 €
Daňová povinnost	1 830 Kč	11 639 Kč	462,14 €
Celkové odvody	28 139 Kč	42 030 Kč	1 668,85 €
Čisté příjmy	220 661 Kč	206 770 Kč	8 210,05 €
Efektivní daňová sazba	11,31 %	16,89 %	16,89 %

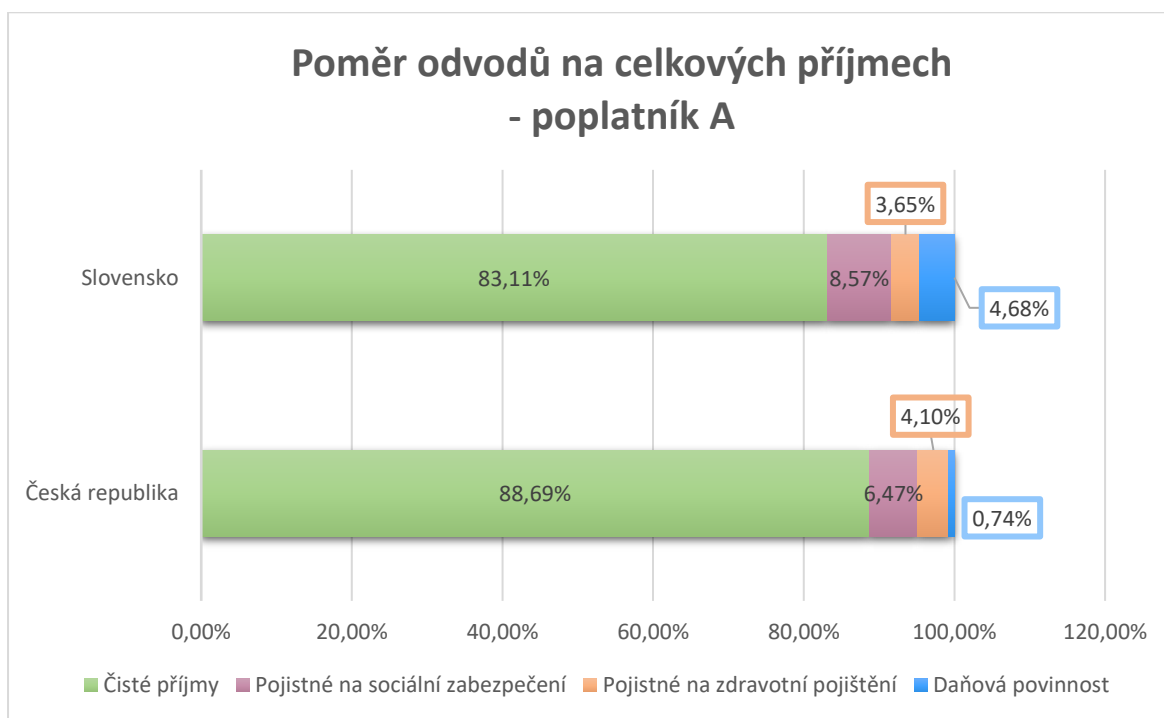
(zdroj: vlastní)

U tohoto typu poplatníka bylo vykázáno vyšší efektivní zatížení na Slovensku. Rozdíl činí téměř 5,6 % ve prospěch českého poplatníka. U slovenského poplatníka byla zjištěna především výrazně vyšší daňová povinnost, a to o téměř 4 %. O více než 2 % byly vyšší i odvody pojistného na sociální zabezpečení – na Slovensku je z hrubé mzdy zaměstnance odváděno 9,4 % a v České republice 7,1 %. Naopak odvody na zdravotní pojištění byly o

necelého půl procenta vyšší u českého poplatníka, protože v tomto případě je sazba vyšší v ČR.

Pokud jde o vyšší daňovou povinnost poplatníka ze Slovenska, zde roli hrají dva faktory. Prvním faktorem je vyšší daňová sazba, která v tomto případě pro poplatníka na Slovensku činí 19 %, zatímco příjmy poplatníka z ČR jsou daněny 15% daňovou sazbou. A druhým faktorem (vzhledem k celkovému výsledku méně výrazným) byla nutnost danit část ostatních příjmů na Slovensku, zatímco v ČR byly tyto příjmy v plné výši od daně osvobozeny.

Posledním faktorem, který zvýhodnil českého poplatníka ve srovnání se slovenským, byla možnost si od základu daně odečíst bezúplatné plnění ve formě darování krve.

Obrázek 1 Poměr odvodů na celkových příjmech A

(zdroj: vlastní)

6.2 Výpočet daňového zatížení – zaměstnanec s rodinou a průměrnými příjmy

Popis modelového příkladu

Poplatník B je 43letý zaměstnaný muž na hlavní pracovní poměr jako programátor. Jeho roční hrubý příjem za rok 2024 činí 494 100 Kč.

Žije v rodinném domě, na který si vzal 1.1.2024 hypotéku – v roce 2024 na úrocích zaplatil 36 000 Kč.

V domě žije s manželkou, ročním synem narozeným 25.8.2023 a s dvacetiletou dcerou narozenou 11.8.2004 z prvního manželství. Dcera prezenčně studuje vysokou školu. Manželka je se synem na rodičovské dovolené a během roku 2024 si drobnými administrativními pracemi z domu vydělala 65 000 Kč (na DPP). Jejich manželství bylo uzavřeno dne 3.5.2024.

Poplatník si v roce 2024 zaplatil na doplňkové penzijní spoření 10 000 Kč a na soukromé životní pojištění 6 000 Kč.

6.2.1 Výpočet daňového zatížení v ČR

Výpočet pojistného:

Poplatník B dosáhl v roce 2024 příjmů pouze ze závislé činnosti, takže odvedené pojistné vypočítáme stejným způsobem, jako u poplatníka A. Tedy vynásobením hrubých příjmů a aktuálně platné procentní sazby - 7,1 % na pojistné na sociální zabezpečení a 4,5 % na veřejné zdravotní pojištění.

Pojistné na sociální zabezpečení:

- $494\,100 \cdot 0,071 = 35\,081 \text{ Kč}$

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $494\,100 \cdot 0,045 = 22\,235 \text{ Kč}$

Povinné odvody pojistného celkem:

- $35\,081 + 22\,235 = 57\,316 \text{ Kč}$

Daňový základ:

V České republice je základ daně ze závislé činnosti roven hrubému příjmu ze zaměstnání. Poplatník B v roce 2024 dosáhl příjmů pouze ze závislé činnosti.

Daňový základ (§ 6 ZDP):

- 494 100 Kč

Nezdanitelné části:

Poplatník B má nárok si od základu daně odečíst dvě položky nezdanitelné části: zaplacené úroky z hypotéky na vlastní bytovou potřebu a zaplacené příspěvky na produkty na stáří.

Zaplacené úroky z hypotéky v plné výši:

- 36 000 Kč

Příspěvky na produkty na stáří:

Soukromé životní pojištění:

- 6 000 Kč

Doplňkové penzijní spoření:

- 10 000 Kč

(jedná se o část příspěvku přesahující částku, do které náleží nejvyšší státní příspěvek)

Nezdanitelné části celkem:

- $36\,000 + 6\,000 + 10\,000 = 52\,000$ Kč

Slevy na dani a daňové zvýhodnění:

Poplatník si může od vypočtené daně odečíst dvě slevy na dani (základní slevu na poplatníka a slevu na manželku) a daňové zvýhodnění na obě své děti.

Sleva na poplatníka:

- **30 840 Kč**

Sleva na manželku:

- $24\,840/12 * 7 = 14\,490$ **Kč**
 - Manželka poplatníka B sice v roce 2024 dosáhla vlastních příjmů z DPP ve výši 65 000 Kč, ale v České republice je možné celou tuto slevu uplatnit, pokud manželka za daný rok nedosáhla příjmů vyšších, než 68 000 Kč.
 - Manželství poplatníka vzniklo ve zdaňovacím období 2024 v průběhu května, podmínky pro uplatnění byly tedy splněny až od června toho roku – tedy byly splněny po dobu 7 měsíců. Proto je nezbytné z celkové částky uplatnit odpovídající poměrnou část.

Slevy na dani celkem:

- $30\,840 + 14\,490 = 45\,330$ **Kč**

Daňové zvýhodnění na děti:

- **15 204 Kč** na první dítě
- **22 320 Kč** na druhé dítě

Daňové zvýhodnění celkem:

- $15\,204 + 22\,320 = 37\,524$ **Kč**

Výpočet daně a efektivní daňové sazby:

Tabulka 12 Výpočet – poplatník B (ČR)

	Položka	Kč
	Základ daně	494 100
-	Nezdanitelné části	52 000
=	Upravený základ daně	442 100
X	Sazba 15 %	66 315
-	Slevy na dani	45 330
=	Daňová povinnost po odečtení slev	20 985
-	Daňové zvýhodnění	37 524
=	Výsledný daňový bonus	16 539

*(zdroj: vlastní)***Efektivní daňová sazba:**

- $(57\,316 / 494\,100) * 100 = 11,60 \%$

6.2.2 Výpočet daňového zatížení na Slovensku

Přepočet číselných údajů na eura: hrubé příjmy ze zaměstnání: 19 618,82; příspěvky na důchodové spoření: 397,06.

Výpočet pojistného:

Poplatník má příjmy pouze ze závislé činnosti, takže stejně jako v případě poplatníka v ČR se jeho roční pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění vypočítá prostým vynásobením jeho hrubé mzdy (v tomto případě částky 19 618,82 euro) a aktuálně platných procentních sazeb – ty jsou na Slovensku 9,4 % na pojistné na sociální zabezpečení a 4 % na veřejné zdravotní pojištění.

Pojistné na sociální zabezpečení:

- $19\,618,82 * 0,094 = 1\,844,17$ eur

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $19\,618,82 \cdot 0,04 = 784,75$ eur

Povinné odvody pojistného celkem:

- $1\,844,17 + 784,75 = 2\,628,92$ eur za rok

Daňový základ:

Na Slovensku se roční základ daně ze závislé činnosti zjistí odečtením úhrnu odvedených povinných pojistných odvodů za rok od roční hrubé mzdy.

Daňový základ (§ 5):

- $19\,618,82 - 2\,628,92 = 16\,989,90$ eur

Nezdanitelné části:

Poplatník má nárok si od základu daně odečíst tři položky nezdanitelné části – nezdanitelnou část na poplatníka, nezdanitelnou část na manželku a nezdanitelnou část na zaplacené příspěvky na doplňkové důchodové spoření.

Nezdanitelná část na poplatníka:

- **5 646,48 eur**

Nezdanitelná část na manželku:

- $((5\,126,5 - 2\,580,9) / 12) \cdot 7 = 1\,484,93$ eur
 - Ani v případě nezdanitelné části na manželku se nejedná o fixní částku – odpovídajícím způsobem se snižuje v případě, že základ daně poplatníka v daném roce přesáhl částku 47 537,98 eur, když manželka dosáhla vlastního příjmu, anebo tedy i pokud se sejdou oba tyto případy dohromady. Poplatník B zmíněný základ daně nepřesáhl, ale jeho manželka v roce 2024 dosáhla příjmů ve výši 2 580,9 eur.

- Manželství poplatníka vzniklo ve zdaňovacím období 2024 v měsíci květnu, podmínky pro uplatnění byly splněny až od června toho roku – tedy po dobu sedmi měsíců. Proto je nezbytné z celkové částky uplatnit odpovídající poměrnou část.

Nezdanitelná část na důchodové spoření:

- **180 eur**

(Přestože si poplatník B na doplňkové důchodové spoření zaplatil 397,06 eur, odečíst od základu daně si může pouze 180 eur – jedná se totiž o fixní částku. Zaplacené příspěvky na soukromé životní pojištění ve výši 238,24 eur si na Slovensku nikde uplatnit nemůže.)

Nezdanitelné části celkem:

- $5\,646,48 + 1\,484,93 + 180 = 7\,311,41$ eur

Daňové bonusy:

Poplatník B si může od vypočtené daně odečíst jeden daňový bonus, a to bonus na obě své děti. Bonus ze zaplacených úroků, které v roce 2024 činily 1 429,42 eur, si v tomto případě uplatnit nemůže žádný – v době uzavření smlouvy o úvěru byl totiž již starší 35 let.

Bonus na děti:

- 1. dítě (20 let): **600 eur**

(Na dítě starší 18 let lze uplatnit snížený bonus ve výši 50 eur měsíčně (600 eur ročně) pod podmínkou, že studuje střední nebo vysokou školu. Dcera poplatníka B tuto podmínku splňuje.)

- 2. dítě (1 rok): **1 680 eur**

Daňový bonus celkem:

- $600 + 1\,680 = 2\,280$ eur

Výpočet daně a efektivní daňové sazby:

Tabulka 13 Výpočet – poplatník B (SR)

	Položka	EUR	Kč
	Základ daně	16 989,90	427 891
-	Nezdanitelné části	7 311,41	184 138
=	Upravený základ daně	9 678,49	243 753
x	Sazba 19 %	1 838,91	46 313
-	Daňové bonusy	2 280	57 422
=	Výsledný daňový bonus	441,09	11 109

*(zdroj: vlastní)***Efektivní daňová sazba:**

- $(2\,628,92 / 19\,618,82) * 100 = 13,40 \%$

6.2.3 Komparace výsledků

Jak poplatník B z ČR, tak poplatník B ze Slovenska v tomto příkladu získali daňový bonus, takže jejich daňová povinnost je rovna nule. Proto na efektivní daňovou sazbu měly vliv pouze celkové pojistné odvody. I zde dosáhl vyšší efektivní daňové sazby poplatník ze Slovenska (o 1,8 %) a také získal nižší daňový bonus.

Poměry odvedených pojistných u obou poplatníků jsou poplatné sazbám za tato pojistná v jednotlivých zemích. Pojistné na sociální zabezpečení je o 2,3 % vyšší u slovenského poplatníka. Pojistné na zdravotní pojištění je o půl procenta vyšší u českého poplatníka.

Důvodů, proč vyššího daňového bonusu dosáhl zaměstnanec z ČR, přestože zaměstnanec ze Slovenska měl nárok na výrazně vyšší částku daňového bonusu na děti, je několik. Prvním důvodem je opět o 4 % vyšší daňová sazba. Dalšími důvody mohou být nemožnost uplatnit si zaplacené úroky z hypotéky, a to z důvodu, že byl v den uzavření smlouvy slovenský poplatník starší 35 let. Dále si ze zaplacených příspěvků na důchodové spoření mohl jako

nezdanitelnou část daně uplatnit jen velmi malou část a zaplacené příspěvky na soukromé životní pojištění si nemohl uplatnit vůbec.

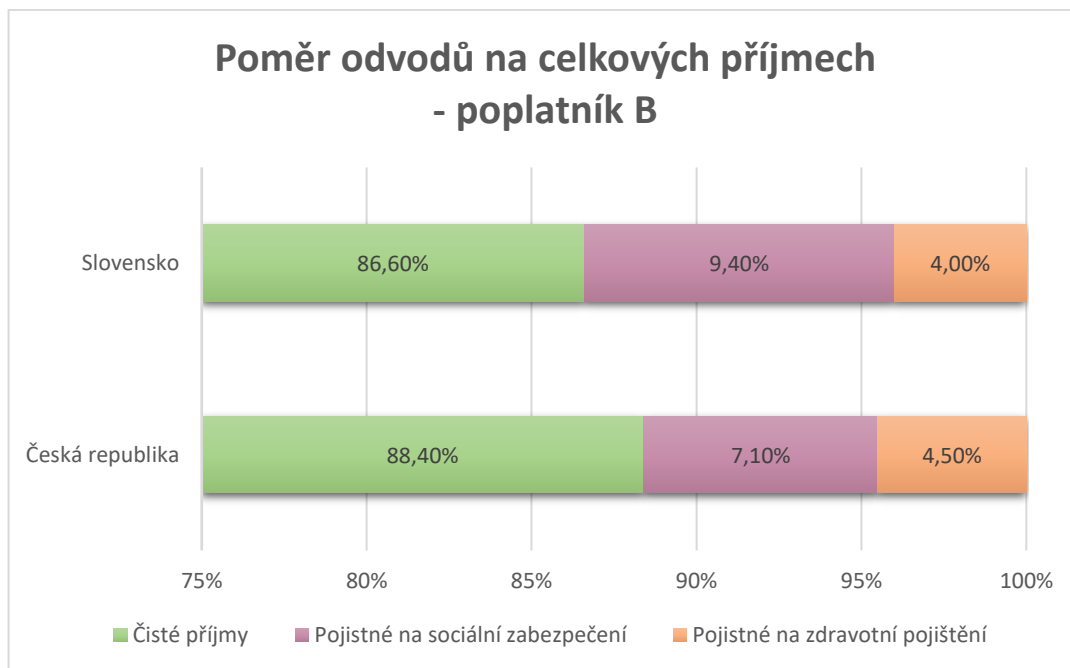
Co se týče daňových bonusů na vyživované děti, ty jsou na Slovensku poměrně štedré – ovšem ve chvíli, kdy je dítě již starší 18 let, dochází k výraznému snížení bonusu – přibližně na třetinu. Zde je nutné poznamenat, že kdyby dcera poplatníka B měla například 16 let, dosáhl by vyššího daňového bonusu poplatník ze Slovenska.

V následující tabulce jsou shrnuty výše jednotlivých odvodů, hrubých a čistých příjmů a efektivní daňová sazba poplatníka B v obou porovnávaných zemích.

Tabulka 14 Komparace – poplatník B

	Česká republika	Slovensko	
Celkové hrubé příjmy	494 100 Kč	494 100 Kč	19 618,82 €
Odvody na sociální zabezpečení	35 081 Kč	46 445 Kč	1 844,17 €
Odvody na zdravotní pojištění	22 235 Kč	19 764 Kč	784,75 €
Pojistné odvody celkem	57 316 Kč	66 209 Kč	2 628,92 €
Daňová povinnost	(- 16 539 Kč)	(- 11 109 Kč)	(- 441,09 €)
Celkové odvody	57 316 Kč	66 209 Kč	2 628,92 €
Čisté příjmy	436 784 Kč	427 891 Kč	16 989,90 €
Efektivní daňová sazba	11,60 %	13,40 %	13,40 %

(zdroj: vlastní)

Obrázek 2 Poměr odvodů na celkových příjmech B

(zdroj: vlastní)

6.3 Výpočet daňového zatížení – OSVČ s příjmy z nájmu

Popis modelového příkladu

Poplatník C je 34letý muž – osoba samostatně výdělečně činná podnikající v oboru prodej a servis jízdních kol. Jeho příjmy z této činnosti dosáhly v roce 2024 částky 1 480 000 Kč. Muž výdaje uplatňuje skutečně vynaložené, které v roce 2024 činily 985 900 Kč.

Muž bydlí ve vlastním bytě, na který si vzal 1.1.2024 hypotéku – na úrocích za rok 2024 zaplatil 36 000 Kč.

Před třemi lety zdědil byt po babičce, který pronajímá. Příjmy z pronájmu tohoto bytu za rok 2024 činily 180 000 Kč, prokazatelné výdaje na provoz a opravy bytu v témže roce činily 60 000 Kč – o těchto výdajích vede daňovou evidenci.

6.3.1 Výpočet daňového zatížení v ČR

Výpočet pojistného:

Poplatník C dosáhl v roce 2024 příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu zděděného bytu. Povinné pojistné odvádí pouze z vyměřovacího základu vypočteného z dílčího daňového základu ze samostatné činnosti. Celkové odvedené roční pojistné se následně vypočte vynásobením vyměřovacího základu pro konkrétní pojištění a aktuálně platné procentní sazby – 29,2 % na pojistné na sociální zabezpečení a 13,5 % na veřejné zdravotní pojištění.

Vyměřovací základ pro výpočet pojistného na sociální zabezpečení:

- $494\,100 \cdot 0,55 = 271\,755$

(Vypočítá se jako 55 % daňového základu podle § 7 ZDP.)

Vyměřovací základ pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění:

- $494\,100 \cdot 0,50 = 247\,050$

(Vypočítá se jako 50 % daňového základu podle § 7 ZDP.)

(Minimální měsíční vyměřovací základ pro výpočet pojistného na VZP byl pro rok 2024 stanoven na 21 983,5 Kč, tedy roční minimální VZ je 263 802 Kč – z něj bude pojistné poplatníka C počítáno, jelikož jeho vypočtený VZ je nižší.)

Pojistné na sociální zabezpečení:

- $271\,755 \cdot 29,2 \% = 79\,352 \text{ Kč}$

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $263\,802 \cdot 13,5 \% = 35\,613 \text{ Kč}$

Povinné **odvody pojistného celkem:**

- $79\,352 + 35\,613 = \mathbf{114\,965 \text{ Kč}}$

Daňový základ:

Poplatník C získal za rok 2024 příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP) a příjmy z nájmu (§ 9 ZDP). Jeho daňový základ tedy bude složen z upravených příjmů ze samostatné činnosti a z příjmů z nájmu bytu.

Daňový základ (§ 7 ZDP):

- $1\,480\,000 - 985\,900 = \mathbf{494\,100 \text{ Kč}}$

Daňový základ (§ 9 ZDP):

- $180\,000 - 60\,000 = \mathbf{120\,000 \text{ Kč}}$

(Poplatník v ČR má možnost si výdaje z nájmu uplatnit i paušálem 30 % z příjmů – to by ale v případě poplatníka C bylo nevýhodné, protože 30 % ze 180 000 Kč by činilo 54 000 Kč (tedy méně než 60 000 Kč).)

Celkový daňový základ:

- $494\,100 + 120\,000 = \mathbf{614\,100 \text{ Kč}}$

Nezdanitelné části:

Poplatník C si může od základu daně odečíst jednu nezdanitelnou část, a to zaplacené **úroky z hypotečního úvěru** na vlastní bytovou potřebu v plné výši:

- 36 000 Kč

Slevy na dani a daňové zvýhodnění:

Poplatník C si od vypočtené daňové povinnosti může odečíst pouze základní **slevu na poplatníka**:

- 30 840 Kč

Výpočet daně a efektivní daňové sazby:

Tabulka 15 Výpočet – poplatník C (ČR)

	Položka	Kč
	Základ daně	614 100
-	Nezdanitelné části	36 000
=	Upravený základ daně	578 100
X	Sazba 15 %	86 715
-	Slevy na dani	30 840
=	Výsledná daňová povinnost	55 875

(zdroj: vlastní)

Efektivní daňová sazba:

- $((55\,875 + 114\,965) / 1\,660\,000) * 100 = 10,29 \%$

6.3.2 Výpočet daňového zatížení na Slovensku

Přepočet číselných údajů na eura: příjmy ze samostatné činnosti: 58 765,14; výdaje ze samostatné činnosti: 39 146,32; příjmy z nájmu: 7 147,11; výdaje z nájmu: 2 382,37; úroky z hypotéky: 1 429,42.

Výpočet pojistného:

Poplatník C dosáhl v roce 2024 příjmů ze samostatné výdělečné činnosti (§ 6 odst. 1 a 2) a z pronájmu bytu (§ 6 odst. 3). Pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění se v tomto případě odvádí pouze z příjmů ze samostatné činnosti.

Pojistné na sociální a zdravotní pojištění za osoby samostatně výdělečně činné se vypočítá vynásobením vyměřovacího základu a aktuálně platné procentní sazby. Ty činí v roce 2024 na sociální pojištění 33,15 % a na zdravotní pojištění 15 %.

Roční vyměřovací základ pro výpočet pojistného se stanoví jako podíl základu daně ze samostatné činnosti (příjmy – výdaje) a koeficientu 1,486.

Vyměřovací základ:

- $19\,618,82 / 1,486 = 13\,202,44$ eur

Pojistné na sociální pojištění:

- $13\,202,44 * 0,3315 = 4\,376,61$ eur

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $13\,202,44 * 0,15 = 1\,980,37$ eur

Povinné odvody pojistného celkem:

- $4\,376,61 + 1\,980,37 = 6\,356,98$ eur

Daňový základ:

Poplatník C získal za rok 2024 příjmy ze samostatné činnosti (§ 6 odst. 1 a 2) a příjmy z nájmu (§ 6 odst. 3) ve výši 7 147,11 eur. Do jeho daňového základu budou zahrnuty oba vyjmenované a dále upravené příjmy.

Daňový základ (§ 6 odst. 1 a 2):

- $58\,765,14 - 39\,146,32 = 19\,618,82$ eur

Daňový základ (§ 6 odst. 3):

- $6\,647,11 - 2\,215,7 = 4\,431,41$ eur
 - Příjmy z nájmu jsou na Slovensku osvobozené do částky 500 eur. Pro výpočet zdanitelných příjmů je tedy nutné od skutečných příjmů tuto částku odečíst.
 - Zdanitelné příjmy: $7\,147,11 - 500 = 6\,647,11$ eur
 - Skutečné výdaje se také musí upravit – vykrátí se poměrem mezi zdanitelnými a skutečnými příjmy.
 - Upravené výdaje: $2\,382,37 * ((7\,147,11 - 500) / 7\,147,11) = 2\,215,7$ eur
 - Daňový základ se pak zjistí odečtením upravených výdajů od zdanitelných příjmů.

Nezdanitelné části:

Poplatník C si na Slovensku může od dílčího základu daně ze samostatné činnosti odečíst **nezdanitelnou část na poplatníka** v plné výši:

- **5 646,48 eur**

Daňové bonusy:

Na vypočtenou daňovou povinnost si může poplatník C na Slovensku uplatnit daňový bonus na **zaplacené úroky z hypotéky** ve výši:

- **714,71 eur**

(Poplatník na Slovensku má možnost si uplatnit pouze 50 % ze zaplacených úroků. U úvěrů uzavřených nejdříve 1.1.2024 lze uplatnit až 1 200 euro ročně.)

Výpočet daně a efektivní daňové sazby:

Tabulka 16 Výpočet – poplatník C (SR)

	Položka	EUR	Kč
	Základ daně (§ 6 odst. 1 a 2)	19 618,82	494 100
-	Nezdanitelné části	5 646,48	142 207
=	Upravený základ daně (§ 6 odst. 1 a 2)	13 972,34	351 893
x	Sazba 15 %	2 095,85	52 784
+	Základ daně (§ 6 odst.3)	4 431,41	111 605
x	Sazba 19 %	841,97	21 205
=	Vypočtená daň	2 937,82	73 989
-	Daňové bonusy	714,71	18 000
=	Výsledná daňová povinnost	2 223,11	55 989

(zdroj: vlastní)

Efektivní daňová sazba:

- $((2\,223,11 + 6\,356,98) / 65\,412,25) * 100 = 13,12 \%$

6.3.3 Komparace výsledků

U poplatníka C je rozdíl mezi efektivními daňovými sazbami cca 2,8 % ve prospěch českého poplatníka. Tato odchylka je způsobena vyššími odvody na obou pojistných, výsledná daňová povinnost je pro oba poplatníky téměř stejná.

Na stejnou výši daňové povinnosti obou poplatníků v tomto příkladu má vliv daňová sazba aplikovaná na příjmy ze samostatné výdělečné činnosti, kdy je pro menší živnostníky ve slovenské legislativě snížena z běžných 19 % na 15 %, a tak se rovná sazbě běžně užívané na danění příjmů fyzických osob v ČR. Na příjmy z pronájmu se toto snížení ovšem

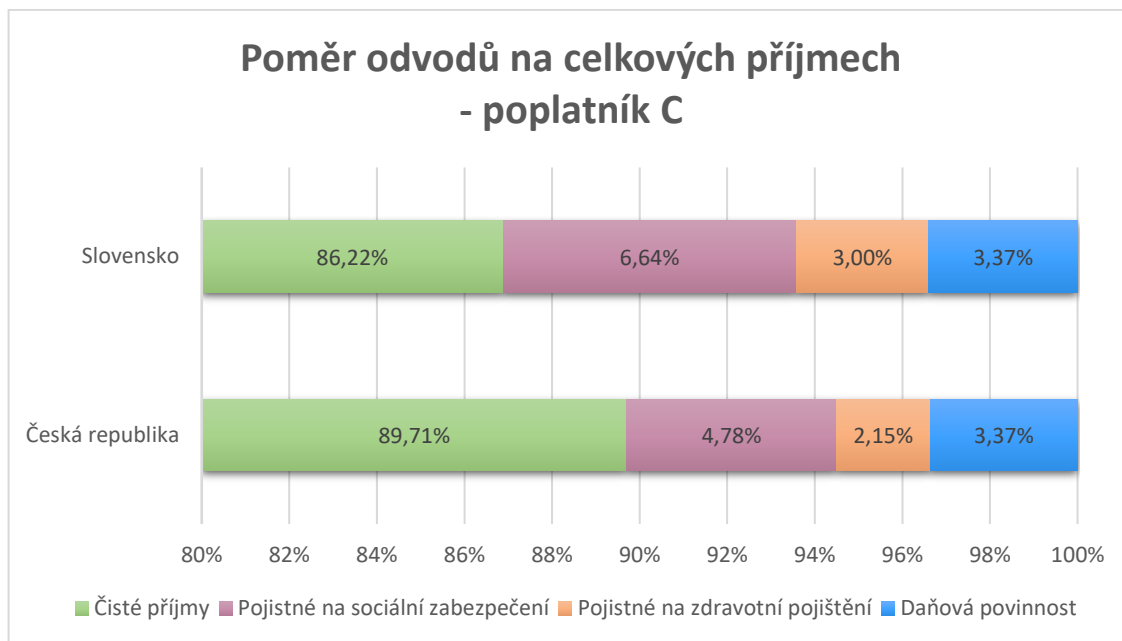
nevztahuje, takže na ty je použita standardní 19% sazba. V tomto příkladu má nejvýraznější podíl na odchylce částka odvedená za pojistné na sociální zabezpečení – slovenský poplatník na něm odvedl cca o 1,86 % více než český poplatník – to je způsobeno vyšším vyměřovacím základem a zároveň i vyšší sazbou. Posledním výrazným rozdílem mezi poplatníky v tomto příkladu je možnost uplatnění si zaplacených úroků – český poplatník si je mohl uplatnit v plné výši, zatímco slovenský pouze polovinu.

V následující tabulce jsou shrnuty výše jednotlivých odvodů, hrubých a čistých příjmů a efektivní daňová sazba poplatníka C v obou porovnávaných zemích.

Tabulka 17 Komparace – poplatník C

	Česká republika	Slovensko	
Celkové hrubé příjmy	1 660 000 Kč	1 660 000 Kč	65 412,25 €
Odvody na sociální zabezpečení	79 352 Kč	110 225 Kč	4 376,61 €
Odvody na zdravotní pojištění	35 613 Kč	49 876 Kč	1 980,37 €
Pojistné odvody celkem	114 965 Kč	160 101 Kč	6 356,98 €
Daňová povinnost	55 875 Kč	55 989 Kč	2 223,11 €
Celkové odvody	170 840 Kč	216 090 Kč	8 580,09 €
Čisté příjmy	1 489 160 Kč	1 431 318 Kč	56 832,16 €
Efektivní daňová sazba	10,29 %	13,12 %	13,12 %

(zdroj: vlastní)

Obrázek 3 Poměr odvodů na celkových příjmech C

(zdroj: vlastní)

6.4 Výpočet daňového zatížení – OSVČ s nadstandardními příjmy

Popis modelového příkladu

Poplatník D je žena podnikatelka vykonávající samostatnou výdělečnou činnost v oblasti fotografie, grafiky a reklamy včetně realizace. Její příjmy z podnikání v roce 2024 činily 4 400 000 Kč. Prokazatelné výdaje vynaložené v roce 2024 na provoz a udržení tohoto podnikání byly ve výši 2 640 000 Kč.

Součástí jejího podnikání je i zaměstnávání jedné pracovnice se zdravotním postižením na plný úvazek (na tuto zaměstnankyni má v ČR nárok na slevu).

Žena je rozvedená a žije se svou desetiletou dcerou.

V roce 2024 poskytla peněžní dar ve výši 30 000 Kč neziskové organizaci poskytující pomoc obětem domácího násilí – na tento dar jí bylo vystaveno potvrzení.

6.4.1 Výpočet daňového zatížení v ČR

Výpočet pojistného:

Poplatnice D dosáhla v roce 2024 příjmů ze samostatné výdělečné činnosti (§ 7 ZDP). Povinné pojistné tedy odvádí z vyměřovacího základu vypočteného z příjmů z této činnosti. Celkové odvedené roční pojistné se následně vypočte vynásobením vyměřovacího základu pro konkrétní pojištění a aktuálně platné procentní sazby – 29,2 % na pojistné na sociální zabezpečení a 13,5 % na veřejné zdravotní pojištění.

Vyměřovací základ pro výpočet pojistného na sociální zabezpečení:

- $1\,760\,000 \cdot 0,55 = 968\,000$ Kč

(Vypočítá se jako 55 % daňového základu podle § 7 ZDP.)

Vyměřovací základ pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění:

- $1\,760\,000 \cdot 0,50 = 880\,000$ Kč

(Vypočítá se jako 50 % daňového základu podle § 7 ZDP.)

Pojistné na sociální zabezpečení:

- $968\,000 \cdot 0,292 = 282\,656 \text{ Kč}$

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $880\,000 \cdot 0,135 = 118\,800 \text{ Kč}$

Povinné odvody pojistného celkem:

- $282\,656 + 118\,800 = \mathbf{401\,456 \text{ Kč}}$

Daňový základ:

Žena dosáhla za rok 2024 příjmů pouze ze samostatné výdělečné činnosti (§ 7 ZDP) – daňový základ bude tedy vypočten pouze z nich.

Daňový základ (§ 7 ZDP):

- $4\,400\,000 - 2\,640\,000 = \mathbf{1\,760\,000 \text{ Kč}}$

Nezdanitelné části:

Žena si může od základu daně odečíst jednu nezdanitelnou část – **bezúplatné plnění** ve formě peněžního daru neziskové organizaci:

- $\mathbf{30\,000 \text{ Kč}}$

(Pro uplatnění musí peněžní dar být ve výši minimálně 2 % ze základu daně, nebo činit alespoň 1 000 Kč, a lze jej uplatnit do výše maximálně 30 % ze základu daně. Tento dar splňuje podmínky pro uplatnění v celé jeho výši.)

Slevy na dani a daňové zvýhodnění:

Žena má nárok si od vypočtené daňové povinnosti odečíst dvě slevy na dani (základní slevu na poplatníka a slevu na zaměstnance se zdravotním postižením) a daňové zvýhodnění na svou dceru.

Sleva na poplatníka:

- $\mathbf{30\,840 \text{ Kč}}$

Sleva na zaměstnance se zdravotním postižením:

- 18 000 Kč

(Zaměstnaná žena u poplatnice D pracovala celý rok na plný úvazek, proto je možné uplatnit celou tuto částku.)

Slevy na dani celkem:

- $30\,840 + 18\,000 = 48\,840$ Kč

Daňové zvýhodnění na dítě:

- 15 204 Kč

Výpočet daně a efektivní daňové sazby:

Tabulka 18 Výpočet – poplatník D (ČR)

	Položka	Kč
	Základ daně (§ 7 ZDP)	1 760 000
-	Nezdanitelné části	30 000
=	Upravený základ daně	1 730 000
X	Sazba 15 %	237 422
X	Sazba 23 %	33 853
=	Daňová povinnost	271 275
-	Slevy na dani	48 840
-	Daňové zvýhodnění	15 204
=	Výsledná daňová povinnost	207 231

(zdroj: vlastní)

Na základ daně ve výši 1 582 812 Kč byla aplikována 15% daňová sazba. Na část převyšující tuto částku (147 188 Kč) byla aplikována progresivní 23% sazba daně.

Efektivní daňová sazba:

- $((207\,231 + 401\,456) / 4\,400\,000) * 100 = \mathbf{13,83 \%}$ (od celkových příjmů)

6.4.2 Výpočet daňového zatížení na Slovensku

Přepočet číselných údajů na eura: příjmy: 174 707,17; výdaje: 104 824,30.

Výpočet pojistného:

Pojistné na sociální a zdravotní pojištění za osoby samostatně výdělečně činné se vypočítá vynásobením vyměřovacího základu a aktuálně platné procentní sazby. Ty činí v roce 2024 na sociální pojištění 33,15 % a na zdravotní pojištění 15 %.

Roční vyměřovací základ pro výpočet pojistného se stanoví jako podíl základu daně ze samostatné činnosti (příjmy – výdaje) a koeficientu 1,486.

Vyměřovací základ:

- $69\,882,87 / 1,486 = 47\,027,50$ eur

Pojistné na sociální pojištění:

- $47\,027,50 * 0,3315 = 15\,589,62$ eur

Pojistné na zdravotní pojištění:

- $47\,027,50 * 0,15 = 7\,054,13$ eur

Povinné odvody pojistného celkem:

- $15\,589,62 + 7\,054,13 = \mathbf{22\,643,75}$ eur

Daňový základ:

Žena dosáhla za rok 2024 příjmů pouze ze závislé činnosti (§ 6 odst. 1 a 2) – daňový základ bude tedy vypočten z nich.

Daňový základ (§ 6 odst. 1 a 2):

- $174\,707,17 - 104\,824,30 = 69\,882,87$ eur

Nezdanitelné části:

Poplatnice v tomto příkladu na Slovensku nemá nárok na žádnou nezdanitelnou část daně.

Pro uplatnění nezdanitelné části na poplatníka má příliš vysoký daňový základ.

Daňové bonusy:

Žena má nárok na uplatnění daňového bonusu na svou dceru. **Bonus na dítě:**

- **1 680 eur**

Výpočet daně a efektivní daňové sazby:

Tabulka 19 Výpočet – poplatník D (SR)

	Položka	EUR	Kč
	Základ daně (§ 6 odst. 1 a 2)	69 882,87	1 760 000
X	Sazba 19 %	9 032,22	227 476
X	Sazba 25 %	5 586,22	140 689
=	Vypočtená daň	14 618,44	368 165
-	Daňové bonusy	1 680	42 311
=	Výsledná daňová povinnost	12 938,44	325 854

(zdroj: vlastní)

Pro výpočet daňové povinnosti poplatnice D jsou použity dvě daňové sazby, protože byly překročeny zdanitelné příjmy ve výši 60 000 euro a zároveň daňový základ 47 537,98 euro. Zdanitelné příjmy poplatnice činí 174 707,17 euro a daňový základ 69 882,87 euro. Na daňový základ do výše 47 537,98 eur je použita sazba 19 % a na daňový základ nad tuto částku (tedy 22 344,89 eur) je použita progresivní daňová sazba 25 %.

Efektivní daňová sazba:

- $((12\,938,44 + 22\,643,75) / 174\,707,17) * 100 = \mathbf{20,37\%}$ (od celkových příjmů)

6.4.3 Komparace výsledků

V následující tabulce jsou shrnuty výše jednotlivých odvodů, hrubých a čistých příjmů a efektivní daňová sazba poplatníka D v obou porovnávaných zemích.

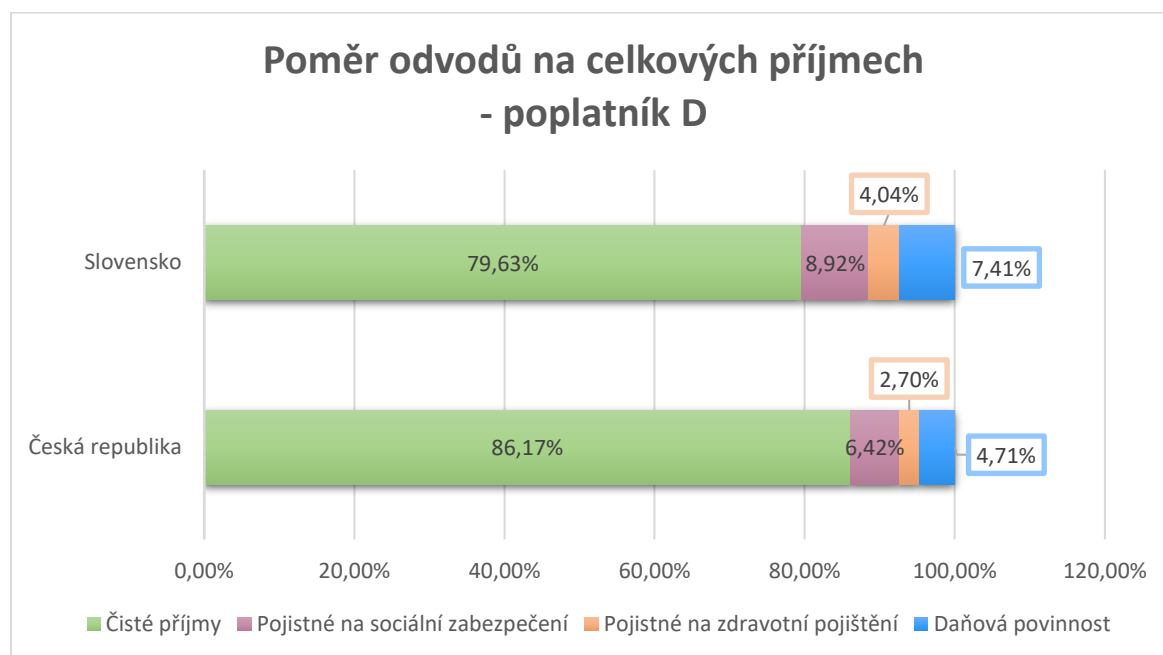
Tabulka 20 Komparace – poplatník D

	Česká republika	Slovensko	
Celkové hrubé příjmy	4 400 000 Kč	4 400 000 Kč	174 707,17 €
Odvody na sociální zabezpečení	282 656 Kč	392 625 Kč	15 589,62 €
Odvody na zdravotní pojištění	118 800 Kč	177 658 Kč	7 054,13 €
Pojistné odvody celkem	401 456 Kč	570 283 Kč	22 643,75 €
Daňová povinnost	207 231 Kč	325 854 Kč	12 938,44 €
Celkové odvody	608 687 Kč	896 137 Kč	35 582,19 €
Čisté příjmy	3 791 313 Kč	3 503 863 Kč	139 124,98 €
Efektivní daňová sazba	13,83 %	20,37 %	20,37 %

(zdroj: vlastní)

U poplatníka D vychází rozdíl v efektivní daňové sazbě mezi porovnávanými zeměmi poměrně vysoký – lehce přes 6,5 %. Největší rozdíl zde tvoří celkové pojistné odvody, které jsou u slovenské poplatnice o 3,84 % vyšší – mohou za to nejen sazby, které jsou pro obě pojištění pro OSVČ vyšší než v ČR, ale také samotný výrazně vyšší vyměřovací základ pro výpočet pojistného. Rozdíl v samotné daňové povinnosti je také výrazný – dosahuje 2,7 % -

zde měla velký vliv základní 19% daňová sazba aplikovaná na základ daně ve výši 47 537,98 euro (1 197 244 Kč) a následně progresivní 25% daňová sazba, kterou bylo nutné aplikovat na část daňového základu přesahující tuto částku (562 756 Kč). Naproti tomu u české poplatnice byla na základ daně do částky 1 582 812 Kč aplikována 15% daňová sazba, a na zbytek (147 188 Kč) progresivní 23% daňová sazba. Z toho vyplývá, že v ČR progresivní daňové sazbě podléhala výrazně nižší částka – tato sazba je v ČR navíc i nižší než na Slovensku. K rozdílu menším dílem přispěly i omezenější a přísnější možnosti daňových úlev, kdy si poplatnice na Slovensku v tomto příkladu kvůli vysokému daňovému základu vůbec nemohla uplatnit nezdanitelnou část na poplatníka a dále si narozdíl od poplatnice v ČR nemohla uplatnit daňovou slevu na zdravotně postiženou zaměstnankyni, ani nezdanitelnou část za peněžní dar neziskové organizaci.

Obrázek 4 Poměr odvodů na celkových příjmech D

(zdroj: vlastní)

7 CELKOVÉ SROVNÁNÍ

Z grafu níže vyplývá, že efektivní daňová sazba ve všech čtyřech příkladech vyšla nižší u českého poplatníka. U poplatníků B a C jsou rozdíly relativně podobné (1,8 % - 2,83 %). Nejmenší rozdíl (1,8 %) lze pozorovat u poplatníka B, kde jsou v obou případech využity daňové úlevy vyplývající z rodinné situace poplatníků (vyživovaná manželka, děti). Tyto daňové úlevy jsou především na Slovensku poměrně štědré, stejně jako plná částka nezdanitelné části na poplatníka. Díky těmto úlevám oba poplatníci dosáhli daňového bonusu, takže jejich daňová povinnost je rovna nule a rozdíl 1,8 % v efektivní daňové sazbě tvoří pouze celkové pojistné odvody.

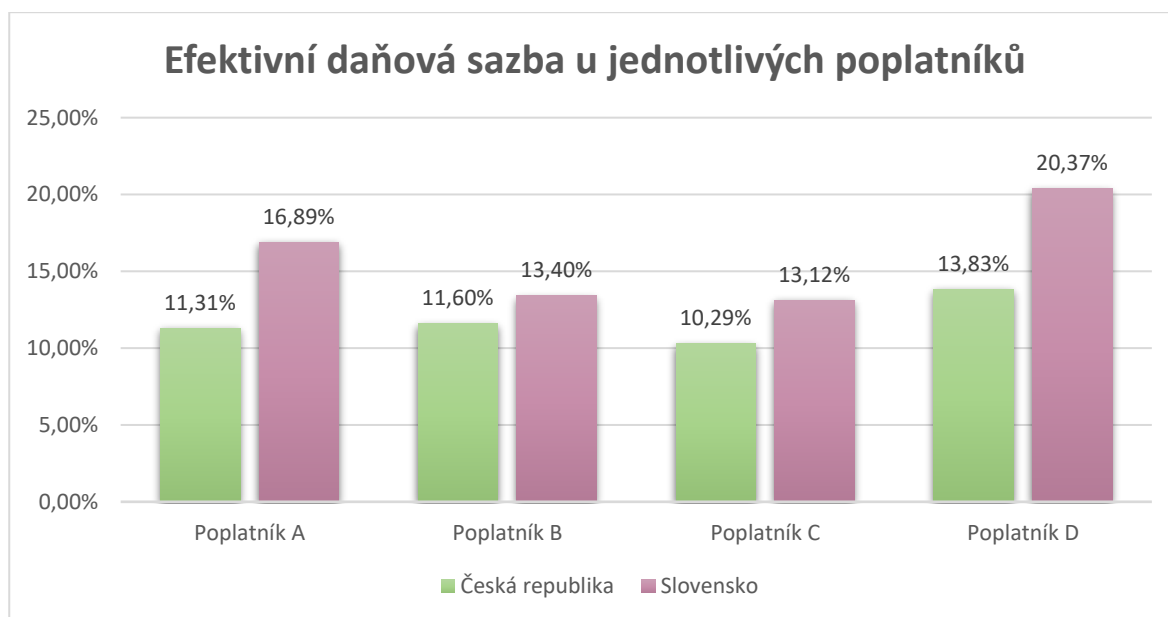
Druhý nejnižší rozdíl byl zaznamenán u poplatníka C, který jakožto drobný živnostník na Slovensku může uplatňovat sníženou 15% daňovou sazbu. Naopak největší rozdíl (cca 6,5 %) lze pozorovat u poplatnice D, na jejíž vysoký základ daně bylo nutné v obou zemích, krom standardní sazby, aplikovat i sazbu progresivní – ta činí v ČR 23 % a na Slovensku 25 %. Druhý nejvyšší rozdíl (cca 5,6 %) vznikl u poplatníka A, jehož hlavní příjmy (ze zaměstnání) jsou rovny minimální mzdě – na tomto příkladu lze nejlépe pozorovat, jaký vliv má na výsledný čistý příjem nízkopříjmových občanů vyšší sazba daně (19 % na Slovensku oproti 15 % v ČR).

Pojistné odvody mají na výsledky také nezanedbatelný vliv. Zejména sazba pojistného na sociální zabezpečení je na Slovensku výrazně vyšší – u zaměstnanců o 2,3 % a u osob samostatně výdělečně činných dokonce téměř o 4 %. Rozdíly v sazbách pojistného na zdravotní pojištění tak vysoké nejsou – u zaměstnanců je o 0,5 % vyšší v ČR a u OSVČ je sazba o 1,5 % vyšší na Slovensku.

V českém daňovém systému lze najít více možností daňových úlev – většina z nich v nějaké podobě existuje i na Slovensku, ale buď je jejich uplatnění omezené na poměrně nízkou částku (například nezdanitelná část na důchodové spoření), nebo je lze uplatnit pouze za velmi striktních podmínek (například zaplacené úroky z hypotéky).

Česká sleva na poplatníka, či na manželku je fixní částka, kterou si při splnění podmínek poplatník vždy může od své vypočtené daně odečíst celou. Na Slovensku je ekvivalentem nezdanitelná část na poplatníka a nezdanitelná část na manželku – ta je ovšem limitována. Nad určitý základ daně se začne snižovat, až nárok na ni postupně úplně zanikne. U nezdanitelné části na manželku k jejímu snižování dochází i v případě, že manželka za zdaňovací období dosáhla vlastních příjmů jakékoliv částky.

Žádnou formu daňové úlevy slovenskému poplatníkovi, narozdíl od českého, nepřinese bezúplatné plnění, darování krve/ krevtovorných buněk/ orgánu, příspěvky na soukromé životní pojištění, invalidita a zaměstnávání zaměstnance se zdravotním postižením. Poslední dvě zmíněné mají na Slovensku ovšem úlevu v podobě polovičních odvodů pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

Obrázek 5 Efektivní daňová sazba

(zdroj: vlastní)

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo porovnat celkové daňové zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku, se zaměřením jak na samotnou daň z příjmů, tak na povinné pojistné odvody na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Práce si kladla za úkol zanalyzovat, jak odlišná legislativní prostředí ovlivňují výši těchto odvodů u různých typů poplatníků, a s ní i jejich výsledný čistý příjem a efektivní daňovou sazbu.

Teoretická část práce představila konstrukční prvky daně, podrobnou charakteristiku postupu danění příjmů ve srovnávaných zemích, a způsob výpočtu daně a pojistného. Byly popsány jednotlivé typy příjmů, sazby daně, daňové úlevy i systémy pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění. Praktická část následně představila čtyři modelové příklady poplatníků v různých životních a příjmových situacích, u nichž byly provedeny úhrnné roční výpočty daňové povinnosti a pojistných odvodů.

Výsledky modelových výpočtů ukázaly, že celkové daňové zatížení je ve všech případech vyšší na Slovensku než v České republice. A to především v důsledku vyšších sazeb daně a pojistného na sociální zabezpečení (u OSVČ i pojistného na zdravotní pojištění) a proti České republice podstatně omezenějším možnostem uplatnění daňových slev/bonusů a nezdanitelných částek. Nejvyšší rozdíly v celkovém zdanění příjmů byly zaznamenány zejména u svobodného nízkopříjmového zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné s nadstandardními příjmy. Naopak nejnižší rozdíl v celkovém zdanění byl pozorován u zaměstnance s rodinou a průměrným příjmem.

Výsledky práce potvrzují, že volba daňové rezidence může mít zásadní vliv na výši čistého příjmu fyzické osoby. Tato skutečnost může být významným faktorem při rozhodování o přeshraničním zaměstnání, podnikání či ekonomické migraci mezi státy.

Srovnání daňových systémů dokazuje, že výhodnost či nevýhodnost pro jednotlivé poplatníky nelze posuzovat pouze na základě výše daně, ale je nutné zohlednit celý odvodový systém a možnosti a podmínky optimalizace daně a daňových úlev. V tomto ohledu se český systém díky nižším daňovým sazbám a širším možnostem uplatnění daňových úlev jeví jako přívětivější a flexibilnější. Slovenský systém naproti tomu nabízí vyšší limity pro daňové bonusy na děti, avšak jejich uplatnění je omezeno podmínkami na daňový základ a věk dítěte.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČESKÁ SPOŘITELNA, 2023. *Jak na odpočet úroků z hypotéky?* Online. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/blog/hypoteky/odpocet-uroku-hypoteky>. [cit. 2025-03-26].

ČERNEGOVÁ, Anna, 2020. *Základ dane a výpočet dane z příjmov fyzických osob za rok 2020*. Online. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/zaklad-dane-vypocet-dane-z-prijmov-za-rok-2020>. [cit. 2025-03-18].

ČPZP, 2025. *Informace pro OBZP*. Online. Dostupné z: <https://www.cpzp.cz/clanek/910-0-Informace-pro-OBZP.html>. [cit. 2025-03-26].

ČSSZ, 2023. *Přehled nejdůležitějších údajů pro sociální zabezpečení pro rok 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/-/prehled-nejdulezitejsich-udaju-pro-socialni-zabezpeceni-pro-rok-2024>. [cit. 2025-04-14].

DOBŠOVIČ, Dušan, 2024. *Odvody poistného od 1.1.2024*. Žilina: Poradca. ISBN 978-80-8162-271-7.

ĐURIŠ, Sarah, 2023. *Odvody zamestnanca a zamestnávateľa v roku 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanca-zamestnavateľa-2024>. [cit. 2025-03-18].

European Tax Handbook 2023, 2023. Online. 34th ed. Amsterdam: International Bureau of Fiscal Documentation. ISBN 978-90-8722-822-4. [cit. 2025-03-05].

FAKTURAONLINE.SK, 2025. *Daňové priznanie 2025: Povinnosti, termíny a kľúčové zmeny pre daňovníkov*. Online. Dostupné z: <https://www.fakturaonline.sk/obchodny-bulletin/dane/danove-priznanie-2025-povinnosti-terminy-a-klucove-zmeny-pre-danovnikov>. [cit. 2025-04-13].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2013. *Prenájom nehnuteľnosti*. Online. 13. 1. 2025. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/zivotn/prenajom-nehnutelnosti-situaci>. [cit. 2025-03-13].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2013. *Zdaňovanie príjmov nerezidenta SR*. Online. 10.10.2023. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-prijmov/cudzinci-v-sr>. [cit. 2024-05-10].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2019. *Všeobecné informácie o dani z príjmov*. Online. 2.10.2024. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-prijmov/informovanie-dan-prijem#NezdanitelnaCastZakladuDane>. [cit. 2025-03-13].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2024. *Výdavky pri príjmoch z príležitostných činností a vykázanie základu dane*. Online. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/334482-V%C3%BDdavky-pri-pr%C3%ADjmoch-z-pr%C3%ADle%C5%BEditostn%C3%BDch-%C4%8Dinnost%C3%AD-a-vyk%C3%A1zanie-z%C3%A1kladu-dane>. [cit. 2025-03-13].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, c2013. *Daňový bonus na zaplatené úroky za zdaňovacie obdobie roku 2024 - zmluvy o úveroch na bývanie uzavreté najneskôr do 31.12.2023*. Online. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/911953-Da%C5%88ov%C3%BD-bonus-na-zaplaten%C3%A9-%C3%BAroky-za-zda%C5%88ovacie-obdobie-roku-2024---zmluvy-o-%C3%BAveroch-na-b%C3%BDvanie-uzavret%C3%A9-najnesk%C3%B4r-do-31122023->. [cit. 2025-03-16].

FINANČNÁ SPRÁVA SR, c2013. *Daňový bonus na zaplatené úroky za zdaňovacie obdobie roku 2024 - zmluvy o úveroch na bývanie uzavreté najskôr od 1.1.2024*. Online. Dostupné z: <https://podpora.financnasprava.sk/612955-Da%C5%88ov%C3%BD-bonus-na-zaplaten%C3%A9-%C3%BAroky-za-zda%C5%88ovacie-obdobie-roku-2024---zmluvy-o-%C3%BAveroch-na-b%C3%BDvanie-uzavret%C3%A9-najsk%C3%B4r-od-112024->. [cit. 2025-03-16].

FINANČNÍ SPRÁVA, 2024. *Obecné informace*. Online. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/obecne-informace>. [cit. 2025-03-09].

FINANČNÍ SPRÁVA, 2024. *Začínáte podnikat?* Online. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/zivotni-situace/zacinate-podnikat>. [cit. 2024-04-28].

FINANČNÍ SPRÁVA, 2025. *Dary a daně: Zvýšený odpočet prodloužen do roku 2026*. Online. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/financni-sprava/novinky/novinky-2025/dary-a-dane-zvyseny-odpocet-prodlouzen>. [cit. 2025-03-26].

GENERIS GLOBAL, 2024. *A Comprehensive Guide to Personal Income Tax Regulations in Czechia*. Online. Dostupné z: <https://generisonline.com/a-comprehensive-guide-to-personal-income-tax-regulations-in-czechia/>. [cit. 2025-04-13].

HNÁTEK, Miloslav, 2024. *Zcela legální daňové triky 2024: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 8. vydání. Praha: ESAP. ISBN 978-80-908801-1-5.

ILLETŠKO, Kateřina; DĚRGEL, Martin a PELCL, Luděk, 2023. *Daňová přiznání, roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění bez chyb, pokut a penále*. 21. ročník. Český Těšín: Poradce. ISBN 978-80-7365-490-0.

IRS CZECH, 2024. *Jak na daňové slevy a výhody cizinců pracujících v ČR*. Online. Dostupné z: <https://irsczech.com/jak-na-danove-slevy-a-vyhody-cizincu-pracujicich-v-cr>. [cit. 2025-05-14].

JAKE&JAMES, 2025. *Odvody OSVČ: jak na zdravotní a sociální pojištění?* Online. Dostupné z: <https://www.jake-james.cz/blog/jak-na-zdravotni-a-socialni-pojisteni>. [cit. 2025-05-04].

KRAJŇÁK, Michal, 2022. *Daň z příjmů fyzických osob v České republice*. Brno: Cerm. ISBN 978-80-7623-086-6.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2018. *Daňová teorie a politika*. 7.vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-165-3.

KURZY.CZ, c2000-2025. *Daň z příjmů fyzických osob za rok 2024 v roce 2025*. Online. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/dane-danova-priznani/dan-z-prijmu-fyzickych-osob.htm>. [cit. 2025-04-13].

KURZY.CZ, 2024. *Výpočet čisté mzdy po reformě v roce 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kalkulacka/vypocet-ciste-mzdy-reforma-2024/>. [cit. 2025-03-06].

MARKOVÁ, Hana, 2024. *Daňové zákony 2024 úplná znění k 1. 1. 2024*. Online. 35. vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-7172-9. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/danove-zakony-2024-2277136/>. [cit. 2025-03-06].

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR, 2025. *Deficit státního rozpočtu za rok 2024 je 271,4 mld. Kč, proti plánu je lepší o 10,6 mld. Kč*. Online. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2025/pokladni-plneni-sr-58324>. [cit. 2025-05-15].

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR, 2018. *Veřejné zdravotní pojištění*. Online. 5.8.2020. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/verejne-zdravotni-pojisteni-2/>. [cit. 2024-05-05].

MPSV, 2024. *Sociální pojištění v roce 2024*. Online. 4.3.2025. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni-v-roce-2024>. [cit. 2025-03-10].

OBERHAUSER, Ján Artúr; OBERHAUSER, Artúr; MISTRÍKOVÁ, Mariana; JANEČKOVÁ, Lenka; VINCZEOVÁ, Katarína et al., 2024. *Daňový sprievodca s komentárom 2024*. Bratislava: MAFRA Slovakia. ISBN 978-80-8254-094-2.

PITNER, Ladislav. *Souhrn řešení inovace regulace zdanění a zpojistnění příjmů*. Online. Ministerstvo financí České republiky. 27.10.2016. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Konzultace_2016-10-24_NZDP-souhrn-reseni.pdf. [cit. 2024-04-28].

PROCHÁZKA, Jakub, 2025. *Přiznání s poradcem podejte do 1. července. Poradci musejí být na škody pojištění, účetní nikoli*. Online. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/priznani-s-poradcem-podejte-do-1-7-poradci-museji-byt-na-skody-pojisteni-ucetni-nikoli/>. [cit. 2025-04-13].

PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a OTAVOVÁ, Milena, 2018. *Daň z příjmů srozumitelně*. 2. aktualizované vydání. Ostrava: Key Publishing. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-807-4182-952.

PWC, c2017-2025. *Slovak Republic Individual - Tax administration*. Online. 6.2.2025. Dostupné z: <https://taxsummaries.pwc.com/slovak-republic/individual/tax-administration>. [cit. 2025-03-17].

SEYFOR, 2025. *Sleva na poplatníka 2024 a 2025: kdo na ni má nárok a kolik je?* Online. Dostupné z: https://money.cz/novinky-a-tipy/dane/sleva-na-poplatnika-kdo-ma-narok-a-kolik-je/?fbclid=IwY2xjawJUXfVleHRuA2FlbQIxMAABHWRJbn3LNFcQskvdFquS40gbMXHJ-gsbrPyHqJZjbg0UL3GrbFc_zQi4iQ_aem_s52Itv3HY1zMymEAKwOqow. [cit. 2025-03-29].

SEYFOR, 2025. *Sleva na dítě 2025: kdo může uplatnit daňové zvýhodnění a jak ho získat?* Online. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/dane/sleva-na-dite-kdo-muze-uplatnit-a-jak-ziskat/>. [cit. 2025-04-30].

SLOVENSKÁ REPUBLIKA, 2003. *Zákon č. 595/2003 Z. z. Zákon o dani z příjmov*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>. [cit. 2024-05-10].

SOCIÁLNA POISTOVNA, 2024. *Tabuľky platenia poistného od 1. januára 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.socpoist.sk/socialne-poistenie/platenie-poistneho/tabulky-platenia-poistneho/tabulky-platenia-poistneho-od-1-4#zamestnavate-poistn-od-1-1-2024>.

[cit. 2025-03-18].

SOCIÁLNA POISTOVNA, c2025. *Prihlásiť sa ako SZČO / Odkedy mi vznikne povinnosť platiť poistné*. Online. Dostupné z: <https://www.socpoist.sk/kto-som/zivnostnik-szco/prihlasit-sa-ako-szco-odkedy-mi-vznikne-povinnost-platit-poistne#ako-postupova-po-podan-daovho-priznania>. [cit. 2025-04-13].

VANČUROVÁ, Alena, 2021. *Zdanění osobních příjmů*. Online. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-236-7.

VANČUROVÁ, Alena a LÁCHOVÁ, Lenka, 2018. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Ekonomie (1. VOX). Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-63-2.

VRAJÍK, Michal; SVĚRČINOVÁ, Eva; PŘÍHODOVÁ, Věra; SKOUMALOVÁ, Alena; DANĚK, Antonín et al., 2022. *Abeceda mzdové účetní ...* 32. aktualizované vydání. Práce, mzdy, pojištění. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-349-3.

VOZP, 2023. *Změny v platbách zdravotního pojištění od 1. 1. 2024*. Online. Dostupné z: <https://www.vozp.cz/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-1-2024>. [cit. 2025-03-10].

VSZP, c2025. *Ročné zúčtovanie poistného za rok 2023*. Online. Dostupné z: <https://www.vszp.sk/platitelia/rocne-zuctovanie-poistneho/rocne-zuctovanie-poistneho-za-rok-2023/>. [cit. 2025-04-13].

VZP ČR, 2024. *Informace pro OSVČ*. Online. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc>. [cit. 2024-05-05].

VZP ČR, c2025. *Vyměřovací základ a výpočet pojistného*. Online. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/stat/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho>. [cit. 2025-03-26].

VZP ČR, 2025. *Změny ve zdravotním pojištění pro DPP a DPČ*. Online. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/tiskove-centrum/otazky-tydne/zmeny-ve-zdravotnim-pojisteni-pro-dpp-a-dpc?fbclid=IwY2xjawJUXNVleHRuA2FlbQIxMAABHtPP3v-0Hnfc->

Zcx80QmwfZRACPvBSmNXlPy4yaVq55oSnEV_kgeRVKPO_aem_bRD0VGQ5G3Gstu3nXFSiAA. [cit. 2025-03-29].

ZPMVČR, 2024. *OSVČ – poplatník v paušálním režimu*. Online. Dostupné z: <https://www.zpmvcr.cz/platci/osvc-poplatnik-v-pausalnim-rezimu>. [cit. 2024-05-02].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Poměr odvodů na celkových příjmech A	50
Obrázek 2 Poměr odvodů na celkových příjmech B	59
Obrázek 3 Poměr odvodů na celkových příjmech C	67
Obrázek 4 Poměr odvodů na celkových příjmech D	74
Obrázek 5 Efektivní daňová sazba.....	76

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Výpočet daně z příjmů FO (ČR)	25
Tabulka 2 Minimální měsíční vyměřovací základ a zálohy na pojistné na sociální zabezpečení OSVČ	28
Tabulka 3 Sazby pojistného na sociální zabezpečení ČR	29
Tabulka 4 Sazby daně dle § 5, § 6 odst. 3 a 4 a § 8 ZDP	32
Tabulka 5 Sazby daně dle § 6 odst. 1 a 2 ZDP	32
Tabulka 6 Procenta ze základu daně pro uplatnění bonusu na dítě	36
Tabulka 7 Výpočet daně z příjmů FO (SR)	39
Tabulka 8 Sazby pojistného na sociální zabezpečení SR	41
Tabulka 9 Výpočet – poplatník A (ČR)	46
Tabulka 10 Výpočet – poplatník A (SR)	48
Tabulka 11 Komparace – poplatník A	49
Tabulka 12 Výpočet – poplatník B (ČR)	54
Tabulka 13 Výpočet – poplatník B (SR)	57
Tabulka 14 Komparace – poplatník B	58
Tabulka 15 Výpočet – poplatník C (ČR)	62
Tabulka 16 Výpočet – poplatník C (SR)	65
Tabulka 17 Komparace – poplatník C	66
Tabulka 18 Výpočet – poplatník D (ČR)	70
Tabulka 19 Výpočet – poplatník D (SR)	72
Tabulka 20 Komparace – poplatník D	73

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

€	Euro
§	Paragraf
%	Procento
ČR	Česká republika
DP	Daňové přiznání
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPP	Dohoda o provedení práce
EUR	Euro
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruna česká
Odst.	Odstavec
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
Sb.	Sbírky
SK	Slovensko
SR	Slovenská republika
ÚSSZ	Územní správa sociálního zabezpečení
VZ	Vyměřovací základ
VZP	Veřejné zdravotní pojištění
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení/ s průvodcem
Z.z.	Zákona

